Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 27 ◆ П'ятниця, 8 лютого 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

«Дитина, через її фізичну та розумову незрілість, потребує спеціальної охорони і турботи, включаючи належний правовий захист... Людство зобов'язано давати дитині краще, що воно має».

(З «Декларації прав дитини», прийнятої 14-ю сесією Генеральної Асамблеї ООН 20 листопада 1959 року).

***Інформація для роздумів:** зараз на Україні функціонують 22 приймальні розподільники для неповнолітніх. Тільки протягом минулого року через них «пройшло» понад 10 тисяч підлітків...*

Державна інстанція, від якої в значній мірі залежить майбутня доля дітей, — це комісія у справах неповнолітніх. Але вони нині перетворилися по суті на дитячі трибунали, в несправедливі та швидкі судилища. В конвейєр доль дитячих...

Фоторепортаж читайте на 9-й стор. — у «Дзеркалі».

Фото Олекси Ващенка.

КАБІНЕТ Міністрів СРСР розглянув і схвалив програму поліпшення становища жінок, сім'ї, охорони материнства і дитинства, розраховану на 90-і роки. Вкладення коштів на розвиток людини нарешті визнано не тільки найгуманнішими, а й найефективнішими.

НА щастя, орбітальний комплекс «Салют-7» — «Космос-1686» за повідомленням, що надійшло з Центру управління польотом, увійшов у щільні шари земної атмосфери над Південною Америкою і впав у гірних масивах Аргентіни. Наземні станції стеження, розташовані на території СРСР, підтвердили припинення існування комплексу.

УПЕРШЕ в історії Севастополя мером міста-героя обраний військовослужбовець — начальник авторемонтного підприємства полковник І. Єрмаков. Він посів посади голови міськради і голови міськвиконкому.

У хуртовині війни зникло немало духовних цінностей українського народу. Про те, як ведеться розшук втрачених скарбів, читайте на 14 і 15 стор.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради Української РСР

◆

Засновник — Верховна Рада Української РСР.

◆

Адреса редакції:
УРСР, 252047
Київ-47, вул. Нестерова, 4

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Думки авторів публікацій у «Голосі України» не завжди збігаються з точкою зору редакції.

Індекс 60955.
Тираж 165.650.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

◆

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок — на 8 сторінках, середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

◆

УВАГА!
У зв'язку з технологією випуску газети другий «зошит» (9—16 стор.) вкладено між 4 і 5 сторінками.

ДІМ, ЯКИЙ БУДУЄ РАДА

Парламентська хроніка

Коли спільному домові щось загрожує, господарі, вибачте за банальність порівняння, забувають про внутрісімейні сварки — треба рятувати оселю, а вже потім стосунки з'ясовувати.

Третя сесія Верховної Ради України й постала саме перед таким вибором: витримаємо чи не витримаємо, збережемо здобутки чи переберемося у новому домі, ймення якому — суверенна Україна. Попереду 17 березня. Всесоюзний референдум про збереження модернізованого Союзу. І той нетривкий контур нової державності, окреслений Декларацією про суверенітет України, що треба й треба наповнювати реальним змістом, щоб не впав, остаточно поховавши надії народні. Мікрофонні баталії, замішані на політичних амбіціях, у такій ситуації — це навкулачки перед пожежею, вибивання і так слабеньких підпорок під спільним незалежним майбутнім.

На щастя, депутати парламенту з обох фракцій це, здається, зрозуміли, бо, починаючи з 1 лютого, особливих нарікань на «ярмарковість» сесія не викликає. Навпаки — контур суверенності поступово зміцнюється. Досить лише пригадати січневу постанову Президії Верховної Ради про фактично власний референдум, прискіплива деталізація якого ще попереду, передача республіці підприємств металургійної і вугільної галузей, прийняття «пакету совісті» — документів з чорнобильських проблем.

Два дні, 6—7 лютого, розглядала сесія й документи про те, як же функціонувати новій державі, а саме — Закони про підприємство в УРСР, про власність і про підприємництво. Мова йшла про те, як ми будемо господарювати: будемо й надалі перебувати в лабетах командно-адміністративної системи із жорсткою вертикальною плановою структурою чи розвиватимемо вільне підприємництво вільних громадян. Врешті-решт, ішлося про владу. Чи буде вона й надалі знаряддям примусу і тільки ним над людьми, які нібито мають і все і водночас не мають нічого, чи мудрим координатором спільних зусиль вільних працівників, в основі особистої незалежності і заможного життя яких лежить економічна свобода і право розпоряджатися результатами своєї праці на власний розсуд.

На черзі знову постало питання, про яке колись писав П. А. Столипін, той, «царський сатрап»: «Отже, на черзі головне завдання — зміцнити низи. В них — уся сила країни. Їх більше ста мільйонів! (Сьогодні — ще більше. — **В. С.**). Буде здорове і міцне коріння у держави, повірте, і слова російського уряду зовсім інакше зазвучать перед Європою і всім світом. Дружна, спільна, об'єднана спільною довірою праця — ось девіз для **всіх нас... Дайте** державі двадцять років спокою, внутрішнього і зовнішнього, і ви не впізнаєте сьогоднішньої Росії».

Я — не прихильник сатрапів, але, як на мене, про те ж саме, тільки іншими словами, з різним розумінням і про Україну говорили в сесійному залі й українські парламентарії.

Червоною ниткою, яка прошивала всі вищеназвані документи, було питання власності. Закон про неї — це той стрижень, на який нанизуються всі інші акти, що остаточно й визначать, кому володіти, а кому найматися, кому працювати, керуючи, а кому працювати, виробляючи.

— Єдиний вихід для республіки — свобода різних форм підприємництва і відсутність державного монополізму, розумне поєднання соціалістичного і капіталістичного. Названі закони мають це гарантувати. Приватна власність і особиста зацікавленість людини є основою всіх більш складних інтересів, які виникають у державі, більш складних форм власності: кооперативної, державної. Нам конче потрібно визнати це існуюче на всій землі право — право на приватну власність. На жаль, психологічно дехто до цього не готовий. Якщо за приватну власність не проголосують на третій сесії, то ми ще повернемося до цього питання — переконаний лідер опозиції І. Юхновський.

— Більшість підприємств мають бути малими і мобільними, щоб до коливань ринку. Вони забезпечують задоволення потреб людей, а великі підприємства — це базовий фонд держави. І ніяких обмежень для підприємництва.

Дещо іншої думки лідер більшості О. Мороз: — Нормальні закони. Принципове питання для них: приватна чи приватно-трудова власність. Закон про власність — це основоположний конституційний акт, на який спиратимуться інші закони. Закон про підприємство прийнятий у першому читанні і говорити про нього предметно можна буде після детального обговорення окремих питань, зокрема про захист населення. Я виступаю за приватно-трудову форму власності.

Голова колгоспу «Радянський» з Полтавщини депутат М. Шкарбан сказав: Закон про підприємство — похідний від закону про власність. І найголовніше, що в ньому має бути, — хто буде власником: чи то держава, чи то трудові колективи, окремі люди, і якими будуть їхні стосунки. На мою думку, цей закон таких відповідей поки що не дає.

— Наша Комісія ці закони готувала і, на мою думку, вони позитивні, — переконаний голова Комісії парламенту з питань розвитку базових галузей народного господарства В. Євтухов. — Закон про підприємство був обговорений із залученням зацікавлених сторін: керівників підприємств, представників рад трудових колективів, страйккомів Донбасу, науковців і відрізняється в кращу сторону від аналогічного союзного закону, бо дає більше свободи підприємствам. Але закон потребує доробки в основному питанні — свободі керівництва і ролі трудового колективу. В закон методологічно закладено право власника вирішувати цю проблему. Однак остаточно це, мабуть, вирішиться років через 10—15. Тому це — закон перехідного періоду, коли остаточно визначаться підприємства приватної, змішаної, державної, колективної чи іншої власності, які визначить відповідний Закон про власність.

А депутати в залі постатейно обговорювали саме цей «наріжний камінь» — Закон про власність. Одностайності, як і слід було чекати, не було. Влучно про це сказав головуючий перший заступник Голови Верховної Ради І. Плющ: «У нашому залі логіка не завжди збігається з політичними поглядами...». На жаль, це справді так.

Отже, депутати «мурують підвалини»: приймають закони, які потребуватимуть доробки. Нічого дивного або страшного в цьому, звичайно, нема. Під час кардинальної заміни старого новим потрібна обачливість і виваженість, необхідний час для запуску нового механізму. Головне, щоб він був створений, а час, названий «перехідним періодом», був нетривалим. То для прийдешніх істориків 10—15 років — мить в історії, а для нас — це роки нашого життя, коли щодня хочеться прийти до того дому, де все є і зароблене воно своєю працею.

Володимир СКАЧКО,
спеціальний парламентський кореспондент «Голосу України».

ПРАВО НА ПРАВО?

(ВЕЧІРНЄ ЗАСІДАННЯ 6 ЛЮТОГО)

Проект «Закону Української Радянської Соціалістичної Республіки про підприємство в Українській РСР» сесія почала розглядати до обідньої перерви. Нагадаємо, що він уже розглядався II сесією Верховної Ради 17 грудня минулого року і був направлений на доопрацювання. Доповідав голова Комісії з питань розвитку базових галузей народного господарства В. Євтухов. Він наголосив, що проект, винесений на розгляд — нова редакція закону, в якій враховано 90 зауважень 34 депутатів, а також науковців, керівників підприємств, страйкових комітетів, прорецензовано дослідною лабораторією МВС України.

Депутат І. Заєць сказав, що проект — саме той, якого було відхилено на II сесії, дещо, правда, вдосконалений, і запропонував повернути його на доробку. Він сказав також, що від підкомісії з питань реформи організаційних структур управління була пропозиція поєднати Закон про підприємство та Закон про підприємництво і розглядати їх разом, яка на жаль, не була прийнята Верховною Радою. Депутат Заєць критикував положення про необхідність дозволу Ради Міністрів на вступ підприємств в об'єднання з підприємствами інших республік та зарубіжних країн, нечіткість назви закону, невизначеність сфери його дії (на які категорії підприємств поширюється). Депутат А. Лисенко висловив здивування з приводу неврахування висловлених ним доповнень до проекту.

Депутати дійшли спільного знаменника в тому, що закон — один з ключових, і що саме з прийняття союзного аналогу почався фактично розвал економіки. Голосуванням прийнято рішення доопрацювати проект (термін — до 18 лютого) і винести на II читання.

Депутати висловлювали такі претензії до проекту: неузгодженість його з іншими законодавчими актами, відсутність податкового регулювання, яке в союзному законодавстві привело до придушення розвитку підприємництва. Та головне, що впадає в очі — це декларативність більшості статей. Знову відхилено принципове положення «дозволено все, що не заборонено». Переважна більшість пунктів грішить посиланням на інші законодавчі акти, що викликає сумнів у необхідності їх існування: є відповідне спеціалізоване законодавство. Намагання вирішити в одному акті все і вся переобтяжило і без того не лаконічний текст. Скажімо, який сенс включати в закон положення про компетенцію профспілок, трудових колективів — адже це знов-таки сфера законодавства про працю, колективних угод та контрактів «наймач-найманий». Можливо, деталізація трудових відносин між адміністрацією та колективом потрібна лише для державних підприємств? Дуже важливим є зауваження депутата І. Зайця про перехідний характер закону, а це повинно враховувати специфіку роздержавлення економіки, перелік галузей, яких воно стосується (адже скрізь існує певна частина державних галузей економіки). Майже відсутні, нерозвинені антимонопольні міри.

Наступний законопроект, який розглядала сесія — «Закон Української РСР про власність». Головуючий, перший заступник Голови Верховної Ради І. Плющ зауважив, що до цього винятково важливого питання Верховна Рада повертається уже вп'яте. Доповідала голова підкомісії з питань економічної реформи та управління народним господарством Т. Яхеєва. Голосуванням було прийняте рішення взяти проект за основу і розпочати постатейне обговорення. Найтяжче йшло прийняття 14 статті — «Право індивідуальної власності на земельну ділянку» (варіант, запропонований комісією). Прийнято варіант Ради Міністрів — «Надання землі громадянам у довічне успадковуване володіння» — так записано в Земельному Кодексі Української РСР. Ніхто не знітив чомусь безневинний на перший погляд пасаж: «При здійсненні своїх прав і виконанні обов'язків власник зобов'язаний дотримуватись моральних засад суспільства»: Кого повинен захищати закон? Подібних пунктів у проекті було чимало. І правий був, мабуть, народний депутат І. Салій, який сказав: «Навіщо ця гонка? Навіщо це соцзмагання в прийнятті законів. Дико слухати те, що написали академіки, а озвучують депутати...». Це, мабуть, необхідний етап парламентського лікнепу, але некомпетентність не можна компенсувати завзятістю. Поспішай — повільно...

Костянтин ПАРИШКУРА.

ХТО «ВАРИТЬ» ЗАКОНИ?

За рівнем навантаження сьогодні Міністерство юстиції УРСР, ця своєрідна законотворча кухня, певно, не має аналогів. Відомство — частина виконавчої влади в структурі уряду, та разом з тим і юридична установа, яка забезпечує підготовку законопроектів, що виносяться на розгляд Верховної Ради. Як повідомив днями на прес-конференції міністр юстиції Віталій Бойко, за 77 днів роботи третьої сесії передбачається розглянути 70 законодавчих актів економічного і політичного характеру. Як вони готуються?

— Складність у тому, — поділився на прес-конференції перший заступник міністра Іван Ємець, який відає участю працівників юстиції у підготовці законодавчих актів, — що ми навіть не мали справи з такими поняттями, як антимонопольне законодавство, банкрутство, рівність усіх форм власності.

Наприклад, треба було дати можливість приватнику захищати своє право на власність — звертатися до суду, арбітражу з позовами про поновлення права власності, відшкодування завданих державними структурами. збитків. Такого в нашому законодавстві ще не було. А інакше хіба посміли б відомства одібрати у тої ж Львівщини кращі землі під газопроводи, лінії електропередач, військові полігони?

Працюючи над законом про землю, юристи спільно із спеціалістами з агропрому намагалися відшукати в історії нашої республіки приклад, коли б радгосп чи інший землекористувач повернув непотрібну йому землю. Не було таких випадків!

Отож перший принцип — запровадити плату за землю, другий — наблизити до неї тих, хто її обробляє, третій — закласти умови для різноманітних форм господарювання на землі.

Міністерство юстиції також ставило перед собою завдання визначити в проекті одного господаря, який розпоряджався б наданням і вилученням землі. Віднині це покладено на місцеві Ради.

Інша група законів, проекти яких розробляє відомство, пов'язана з закріпленням політичних прав і свобод громадян, без чого не може бути правової держави. Перш за все — закон про референдуми. І справді, протягом усього життя ми вживаємо (особливо журналісти) термін «всенародний референдум», а насправді досі не пізнали, що це таке насправді за законом. Особливо важливе це пізнання нам сьогодні, адже не за горами день, коли нам, народу, треба буде висловитись із приводу Союзного договору...

Або ще таке. На сторінках преси зарясніли назви досі невідомих нам партій. І справа не в тому, що ми їх раніше не зустрічали, а в тому, що більшість з них формально поза законом — не зареєстровані. Потрібен закон про партії і громадські організації. Питання постало не сьогодні: які параметри мають регулювати виникнення партій та організацій, порядок їх реєстрації. Проект закону передбачає рівність усіх партій у правах і відповідальності, пропонується дуже серйозний механізм контролю за дотриманням програмних вимог, що є в усіх цивілізованих країнах.

Відповідно до постанов Президії Верховної Ради УРСР від 29 вересня і 14 листопада минулого року Міністерство юстиції, виконкоми місцевих Рад народних депутатів до прийняття закону про партії і громадські організації здійснюють реєстрацію новостворених політичних партій, рухів і громадських об'єднань. А ті з партій та організацій, що були утворені раніше — КПРС, комсомол й інші, діятимуть, як і раніше, адже юридичний статус вони вже мають.

На сьогодні з реєстрацією партій і громадських організацій склалося таке становище. Частина з них, зокрема Рух, зареєстрований в Раді Міністрів — колись вона цим займалася. Окрім того, доручала це робити відомствам, наприклад, міністерствам культури, охорони здоров'я.

Передбачено умови, за яких можлива реєстрація. Хто ж, скажімо, сприйме всерйоз заяву групи, яка хоче зареєструвати партію з 15—20 чоловік? Президія Верховної Ради УРСР визначила цю кількість: для партій — не менше трьох тисяч чоловік, для громадських організацій республіканського значення — не менше 300. До речі, при міністерстві діє комісія, яка попередньо розглядає подані на реєстрацію статути. Документи подали представники дев'яти партій. На сьогодні зареєстровано дві — Українська республіканська і Українська селянська демократична.

Громадських організацій у Міністерстві юстиції зареєстровано понад 40 — республіканські, міжреспубліканські, міжнародні. Всього ж на Україні, за підрахунками цього відомства, понад 200 громадських формувань.

У законі про партії і політичні організації, а також в постанові про його введення треба передбачити перереєстрацію усіх громадських організацій і партій.

Так, закони, які закріплять права і свободи громадян України, готуються і, напевне, будуть прийняті. Але на прес-конференції недаремно прозвучало питання про те, чи не доведеться їх коригувати через такі ось накази, який нещодавно видали міністри внутрішніх справ і оборони (про патрулювання), і чи не порушуватиметься закон про власність, наприклад, президентським Указом про боротьбу з економічним саботажем?

Анатолій БЕНЬ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

П'ЯТНАДЦЯТЕРО НА СКРИНЮ НЕБІЖЧИКА

Квота, квота, квота — лунало слово з трибуни Верховної Ради Української РСР 6 лютого при обговоренні законопроекту про зайнятість населення. Що ж то за квота така? Анічогісінька: 5 відсотків робочих місць на підприємствах бронюватиметься для працевлаштування соціально незахищених верств населення. Себто вагітних жінок, інвалідів, студентів, випускників шкіл та інших. 5 відсотків на всіх. Як же розподілятимуть їх керівники підприємств (припустимо, що вони свято виконуватимуть цей закон після набуття ним чинності)? Хто візьме на роботу інваліда, якщо матиме можливість вибирати між хворою людиною і працездатним пенсіонером, між вагітною жінкою і студентом протилежної статі? Правда ж, відповідь відома, не треба довго уявляти собі ситуацію, що може виникнути в недалекому майбутньому? Та ще додамо сюди не організовану до цього часу «Службу зайнятості», яка на сьогодні має лише 18 комп'ютерів із 750 необхідних, тобто аж 2,4, коли вже відсотками рахуємо. А ще додати знову обійдене при складанні законопроекту питання про горезвісну прописку, врахувати ситуацію з житлом, комунальною службою, і так далі, і таке інше.

Катерина ВОРОНЕНКО.

ЗВІЛЬНІТЬ ПРИМІЩЕННЯ,

або Як коломийські демократи тиснуть на редакцію суспільно-політичної газети

Нам було любо жити і працювати. Ми завжди писали під невсипущим оком цензури. Ми одержували зверху вказівки і настанови. Без них ми не робили й кроку.

Нам було любо жити. Бо не доводилось напружувати свій мозок. За нас думав наш видавець і політичний наставник. І коли засоби масової інформації позбулися всюдисущого диктату, ми нарешті полегшено зітхнули. Але радість наша була передчасною, бо на зміну диктату міськкому Компартії прийшов диктат демократичної Ради народних депутатів. І куди там тому міськкому! Тепер нам і кроку не дають ступити самостійно.

З приходом до влади в місті Коломиї Івано-Франківської області нових демократичних сил місцева газета «Червоний прапор» — орган міськкому Компартії, міської і районної Рад поділились на дві — суспільно-політичну газету «Червоний прапор» і газету Коломийської міської Ради народних депутатів «Вісник Коломиї». Згідно з постановою бюро обкому Компартії між двома газетами поділили папір, кошти, кадри.

Здавалося, ніби все в порядку, та вже 23 травня 1990 року виконком міської Ради приймає рішення № 124, в якому першим пунктом записано: «У зв'язку з тим, що міськрайонна газета «Червоний прапор» передана в розпорядження міського комітету Компартії України, договір оренди на приміщення по вул. Коперника, 27, де раніше знаходилась редакція газети, анулювати. Дане приміщення передати в користування інформаційного центру міської Ради народних депутатів. Зобов'язати редакцію газети «Червоний прапор» в місячний термін звільнити приміщення по вул. Коперника, 27».

І нам запропонували переселитися у чотири невеликі темні кімнати, які були оглянуті райсанепідстанцією і відхилені як непридатні для роботи журналістів. В редакції газети «Червоний прапор» утворився перший у місті страйковий комітет.

Рішення міськвиконкому було оскаржено в міську прокуратуру. Газета опублікувала фотокопію типового договору на оренду приміщення до 31 грудня 1995 року, рішення міськвиконкому, пакет вимог до міськвиконкому і міськкому Компартії.

Під тиском громадськості і наших читачів міська Рада на певний час поступилася. Але нам довелося віддати перший поверх будинку газеті «Вісник Коломиї», а самим перейти на другий поверх. Це, звичайно, нормально. Адже їм теж потрібне приміщення.

Та поступившись першим поверхом своїм колегам-демократам, ми спокою не одержали. Справа дійшла до Івано-Франківського обларбітражу. Цей правовий орган спочатку ніби грудьми став на наш захист, а через місяць прийняв рішення... щоб ми звільнили займане приміщення. Коли спробували уточнити, на якій підставі, арбітр, який вів цю справу, безпорадно розвів руками. Ясно: без демократичного тиску не обійшлося.

Рятувати ситуацію кинувся засновник газети — Коломийський міськком Компартії України. Після переговорів першого секретаря міськкому партії В. Корчинського з головою міської Ради В. Машталером одержуємо подачку: редакція може залишити собі дві кімнати.

А насправді демократична влада готує розпорядження «Про звільнення приміщення по вул. Коперника, 27». Цитуємо. «Згідно рішення міськвиконкому № 124 від 25. 05. 90 р. та арбітражу від 02. 10. 90 р. зобов'язуємо редакцію газети «Червоний прапор» звільнити займане приміщення до кінця дня — 6 листопада 1990 року». Мовляв, ось вам Великий Жовтень. З такою поспішністю не виселяють навіть погорільців.

У пошуках захисту ми звернулися до народного депутата УРСР по Коломийському виборчому округу С. Пушика, який повідомив: «Прошу інформувати колектив редакції, що я звернувся до Коломийської Ради, аби за вами зберегли приміщення». На жаль, і ця думка була зігнорована. Нам довелось оскаржити рішення державного арбітражу головному арбітру області. 27 листопада він виносить постанову: «Передати редакції газети «Червоний прапор» в оренду дві кімнати в будинку по вул. Коперника, 27, про що сторонам заключити договір оренди. Але і на цьому міськвиконком не поставив крапки. Ігноруючи цю ухвалу, в Коломийському міськвиконкомі приймають 11. 12. 90 р. нове рішення: «Редакції газети «Червоний прапор» звільнити приміщення по вул. Коперника, 27, до 1 січня 1991 року». Тобто скасовує й своє рішення № 280 від 18. 10. 90 р. про надання нам двох кімнат у будинку по вул. Коперника, 27.

Ми розуміємо, влада є влада, але тиск, який здійснює виконком Коломийської міської Ради, не вписується ні в логічні, ні в правові рамки. Прикро, що за цим конфліктом батьки міста не бачать людей, яких викидають на вулицю. До речі, в редакції нашої газети із 14 чоловік тільки троє — члени КПРС. Ми неодноразово вели переговори з керівниками міської Ради. Пробували мирним шляхом врегулювати питання. Але нам заявляють: «Ви представляєте злочинну партію і в одному будинку з редакцією міської Ради не можете бути!». Як же тоді бути з договором, що був укладений до 1995 року? Наші опоненти ж так багато говорять про справедливість, увагу у стосунках між людьми. Але виходить, що люди, які сповідують інші погляди, не заслуговують будь-якого співчуття і поваги з боку демократів, як вони себе називають.

Якщо ми будуємо правову суверенну державу, то повинні ж спиратися на закони і Конституцію. За час оренди приміщення з боку редакції не було жодних порушень. Редакція партійної газети і зараз хоче будувати свої стосунки з новою міською Радою на діловій основі, спільно вирішувати складні процеси нашого суспільного життя, разом боротися з негативними явищами. У нас же спільна мета — побудова суверенної Української держави! Але на це в міськраді не зважають.

Був час, коли керівники міста дзвонили і вимагали: «Забирайтеся геть. Завтра ми присилаємо машину, виїздіть». Куди? Були дні, коли нам приводили нових «квартирантів» — кабельне телебачення. І вимагали звільнити ще дві кімнати, щоб ми сиділи один у одного на головах. Перед новим, 1991 роком прислали представників житлового управління і двох теслів, щоб вставити нові замки і знову ж таки відібрати дві кімнати. Невже чотири кімнати на другому поверсі, які займає газета «Червоний прапор» — головна проблема для міської Ради?

Ми давно зрозуміли, що нас переслідують, шельмують, можна сказати, тероризують за наші політичні погляди та комуністичні переконання. Страйковий комітет редакції продовжує стояти на своєму, бо ми відчуваємо міцне плече — це 13 тисяч наших передплатників. Найбільший тираж в Івано-Франківській області серед місцевих партійних газет. Отже, ми потрібні людям. Чи не це найбільше непокоїть нову владу?

Зараз наша справа — в республіканському арбітражі. Чекаємо, що там скажуть. І прагнемо вистояти.

Б. ТИМІНСЬКИЙ,
головний редактор Коломийської суспільно-політичної газети «Червоний прапор».

ВІД РЕДАКЦІЇ: Ми теж бажаємо нашим колегам з Коломиї вистояти. І вважаємо, що дії Коломийської міськради, судячи з копій документів, з якими ми ознайомились, далекі від проголошуваних гасел про побудову суверенної, правової, демократичної держави. Ми готові надати на наших сторінках слово і керівникам міськради, якщо вони цього забажають. Україні, вважаємо, не потрібна ні червона диктатура, ні диктатура в демократичній позі.

Телеграфним рядком із Запоріжжя

РОБІТНИКИ ПИШУТЬ ГОРБАЧОВУ

Відкритого листа Президенту СРСР із засудженням дій військових у Прибалтиці направили робітники заводу «Перетворювач». Вони висловлюють підтримку заяви Б. Єльцина з цього приводу.

ДАРУНОК З ЛІНЦА

Гуманітарна допомога з австрійського міста Лінц (чисті продукти, медикаменти, одноразові шприци) розподілена між дитячими лікувальними закладами. Лінц— порідненний з містом енергетиків та сталеварів.

ФЕСТИВАЛЬ «ХОРТИЦЯ-91»

Всеукраїнський фестиваль народного мистецтва «Хортиця» відбудеться 6—9 червня. Передбачається закладання першого каменя в архітектурно - етнографічний комплекс «Запорозька Січ» на острові Хортиця.

«ДЗВОНІТЬ У МОЛИТОВНИЙ ДІМ»

З першого лютого молитовний дім відкрив «Телефон довір'я». Зазначу, що торік на Запоріжжі покінчили життя самогубством десятки людей.

«НП» У В'ЯЗНИЦІ

У виправно-трудовій колонії суворого режиму ЯЯ-31088 (Оріхівський район) троє засуджених захопили вахтерів на контрольній вежі. Зловмисники вимагали вивезти їх і заложників у слідчий ізолятор обласного центру для з'ясування стосунків між собою. Втручанням групи ЗМОПу заложників звільнено. Жертв немає.

ЦЕГЛА З ІСПАНСЬКИМ ВІДТІНКОМ

Торговельний комплекс «Затишок» (м. Енергодар) закуповує обладнання у фірми «Ажемак» (Іспанія) для заводу, який випускатиме близько 60 мільйонів штук цегли й черепиці щороку.

ЗБИТКОВА «ЗІРКА»

Палац спорту «Юність» та бюро подорожей і екскурсій зазнали збитків на десятки тисяч карбованців, оскільки не відбулися заявлені концерти групи «Ескадрон» та Олега Газманова. За кілька годин до початку виступів представники «зірки» зажадали велику суму гонорару готівкою, але задовольнити апетити столичних музик «Юність» не змогла.

Передав Олександр МИХАЙЛЮТА, власний кореспондент «Голосу України».

Я—ПРОТИ КЛАСОВОЇ БОРОТЬБИ

Хто є хто

ФІЛЕНКО Володимир Пилипович, Зміївський виборчий округ № 387, що на Харківщині. 1955 року народження, українець, член Партії демократичного відродження України (ПДВУ). Закінчив Харківський державний університет імені О. Горького, історик, учиться на 5 курсі економічного факультету Харківського сільськогосподарського інституту. Секретар Комісії Верховної Ради УРСР у правах людини. Входить до опозиції в парламенті.

— Як ваша сім'я поставилася до «перекваліфікування» господаря?

— Маю дружину Ольгу і двох дітей, Ярославу — 8 років, Ірині — 11 років. Живуть вони в селі Шолудьківці Зміївського району на Харківщині. Найбільша проблема — оця вимушена розлука, телефонне виховання дітей. Бачимося ми у найкращому випадку раз на тиждень, але поки що сім'я до моїх нових обов'язків ставиться із розумінням.

— У вас досить солідне «апаратне» минуле: ви працювали секретарем Зміївського райкому комсомолу, консультантом кабінету політосвіти в райкомі партії, секретарем парткому радгоспу імені Гагаріна, були, мабуть, у вас і перспективи зростання. Чим, на вашу думку, партійний апаратник відрізняється від державного службовця?

— Щодо зростання — не знаю: я в районі завжди чомусь був певною мірою «дисидентом». А щодо різниці між партапаратником і чиновником, то вона невелика, бо КПРС була державною структурою, а не «чистою» партією.

— Ви брали участь у Демократичному конгресі, який відбувся 26—27 січня у Харкові і об'єднав демократичні сили кількох республік. Чим Демконгрес відрізняється, наприклад, від Комінтерну, який був знаряддям диктату Сталіна в комуністичному русі інших країн?

— По-перше, Демконгрес об'єднав партії різних ідеологічних спрямувань: і соціал-демократів, і лібералів, і демократів, і націонал-демократів. По-друге, ми — не всесвітня організація, а діємо в межах однієї країни — СРСР, яка, можливо, й буде об'єднанням суверенних держав. По-третє, ми відкидаємо демократичний централізм, бо є об'єднанням рівних партій, а не надпартією.

— Один сатирик зауважив: тим, хто харчується недоїдками з чужого столу, іноді на зуби потрапляють і самі бенкетуючі. Це — ідея класової боротьби оком сатирика. Як нам позбутися цієї ідеї, яка породжує нетерпимість, заважає громадянській злагоді в нашому суспільстві?

— Я б не поділяв українське суспільство на селянство, робітників та інтелігенцію. Воно розбите на два табори: тих, хто харчується за чийсь рахунок, і тих, за чий рахунок живуть. Як ліберал за переконанням я взагалі проти будь-якої класової боротьби в марксистському тлумаченні. Я — за боротьбу ідей, а не людей. Щоб запобігти кривавим класовим сутичкам, потрібні високий рівень духовної, економічної, політичної культури, втілення загальнодемократичних ідей, право вибору, справжній плюралізм. В економіці повинні змагатися різні форми власності і діяльності. Для відмови від класової боротьби треба, щоб люди були багатими, щоб піднявся найнижчий рівень життя, щоб ніхто справді не харчувався недоїдками.

— Ми сьогодні кульгаємо, але йдемо. На вашу думку, куди?

— До суверенної демократичної України. А щодо кульгання, я з вами згоден.

— Коли у вас поганий настрій, чим ви «лікуєтесь»?

— Найкраще — гітарою. Я граю, пишу пісні, вірші для себе. Двадцять, тридцять хвилин з гітарою завжди дають мені можливість віднайти душевну рівновагу.

— А орієнтири в цьому плані у вас є?

— Володимир Висоцький, Булат Окуджава, Олександр Дольський. На жаль, сьогодні я не можу назвати українських виконавців такого рівня. Але я впевнений: вони є і ще будуть.

Вів бесіду спеціальний кореспондент «Голосу України» Володимир СКАНЯ.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Факт і коментар

ЗАМІСТЬ ПАРОПЛАВСТВА — КОНЦЕРН

Хоч перше в системі Мінморфлоту СРСР Ізмаїльське виробниче об'єднання водного транспорту й успадкувало назву свого попередника — Радянського Дунайського пароплавства, та діятиме воно на зовсім інших принципах.

Цей факт коментує голова правління — генеральний директор об'єднання **Олексій Федорович ТЄХОВ**:

— Наше об'єднання створене за типом подібних зарубіжних концернів з урахуванням, звісно, закону про підприємство. Його засновники — колишні структурні підрозділи пароплавства, що відтепер набули господарської самостійності, виробничо - адміністративного суверенітету. Кожне з цих підприємств зможе, сподіваємося, повніше використовувати свої можливості в умовах ринкової економіки, знаходити ефективні методи діяльності, краще розв'язувати соціальні проблеми.

Водночас спільність завдань забезпечить високі надійність та ефективність транспортного процесу в інтересах повнішого задоволення потреб народного господарства. Тільки при цьому можна, вважаємо, досягти злагодженості, своєчасного виконання контрактів і, нарешті, вижити за умов ринкових відносин, конкуренції. В об'єднанні «Радянське Дунайське пароплавство» його засновники зможуть, у разі потреби, подавати кожному партнерові фінансову допомогу. Тож, окрім статутного, матимемо й чималий резервний фонд. За рахунок цього створюватимемо також спільні підприємства.

Георгій ВОРОТНЮК, власний кореспондент «Голосу України». Ізмаїл.

Перший діалог

ЯКА АРМІЯ НАМ ПОТРІБНА?

Наше право — знати правду про армію, правду без будь-яких прикрас. Бо саме нам, громадянам, належить законне право вирішувати, яка армія потрібна суспільству. Для тих, хто забув, нагадую: армія — озброєна державна інституція, яка повинна забезпечувати громадянам їх державну незалежність від будь-яких зазіхань ззовні. Чи відповідає вона цим вимогам сьогодні?

Закономірно, що армія як державна структура також реформується. З прийняттям республіками Декларацій про суверенітет змінилася й внутрішня структура Союзу. Тож виникла потреба й реформи армії, і одна з пропозицій у цьому напрямі — відродження національних армій.

Цій проблемі була присвячена науково-практична конференція, що днями відбулася в Києві. Ініціатори її проведення — рада колегій НРУ, Народна Рада, асоціація демократичних Рад та демблоків у Радах України, комітет за відродження Збройних Сил України. Оргкомітет очолював народний депутат України Ігор Деркач.

На жаль, перший діалог проходив на рівні емоцій з боку військових та організаторів конференції. Та це й зрозуміло: чого-чого, а проблем та образ накопичено чимало. Але діалог розпочався. Мирний діалог.

Сергій ДМИТРИЧЕНКО.

На фото: В. П. ФОКІН на об'єкті «Укриття».
Фото В. СОЛОВЙОВА.

ВІДВІДАННЯ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ АЕС

Голова Ради Міністрів УРСР В. П. Фокін 6 лютого здійснив поїздку на Чорнобильську АЕС і в місто енергетиків Славутич.

На атомній станції глава українського уряду побував у машинному залі, в щитовій управління, у центральному залі блока № 1 і на об'єкті «Укриття» — так званому саркофазі. Він розмовляв з керівництвом і обслуговуючим персоналом АЕС. Основну увагу було приділено обговоренню питань, які стосуються намічуваного виведення з експлуатації в 1993—95 рр. трьох діючих блоків станції та гарантування безпеки об'єкта «Укриття», а також майбутнього атомної енергетики.

У Славутичі В. П. Фокін ознайомився з ходом будівництва житла, об'єктів соціально-культурного і комунального призначення. У міськвиконкомі відбулась нарада, присвячена проблемам розвитку міста у зв'язку з наступним закриттям станції згідно з постановою Верховної Ради УРСР. На ній виступив В. П. Фокін. У роботі наради взяли участь представники зацікавлених міністерств і відомств республіки.

(Укрінформ).

ПОДАРУНОК ДО ЛІТА

УЖГОРОД. На оптово-промисловому ярмарку по продажу швейних виробів на 1991 рік, що проходив недавно в Києві, обласне виробничо-торговельне об'єднання цієї галузі було представлено 350 зразками виробів, 70 процентів із яких становили нові моделі. Це елегантні жіночі плаття, дитячий одяг — різноманітних фасонів, кольорових гам.

На 50 мільйонів карбованців замовлено виробів закарпатських швейників торговельними базами Києва, Одеси, Харкова, Запоріжжя та інших обласних центрів нашої республіки.

Сергій ВАСИЛЕНКО, журналіст.

Новини з усієї У...

ЧИТАЧ... РЕКОР...

ЧЕРНІГІВ. ... ні велике ... проживає ... тість, В. Єр... тач-рекорди... дер област... стом міс... транспортно... передплачу... газети, жур... союзні, рес...

Серед ... ська прав... ни», «С... дський п... лодежь Э... молодежь» ... раїна», «Гл... «Мы», «... «Військово ... нал», «Про...

В. Єрем... все це з ... видань гот... мають усе ... особистій ... вона наяв... чі книг. ... товлено з ... періодичн...

К... «...

Мінфін ... тальну ко... ку із введ... енергію, ... ції немає... госпрозра... висмоктав...

У зв'яз... приємства... ні вивіль...

Вимага... та акціоне...

Хто в ... ність за ... приватиза...

дир...р ... ців ...

ДЕ...

Назву ... Ольвії ... фонд, ст... ви творч... цевих вла... Його пер... фінансува... ємством ... книги ... С. Рося... Ольвії» ...

— Ни... чи серед ... одним з ... м'ятки ... століття ... чизняних ... зєв шед... — розпо... дидат ... Р. Рубан... розташова... відомих ... Борисфен... численни... тягом ці... новили д... завдяки ... морських ... культурі ... одніею з... стародавн... ня Ольві... ким для ...

...ОВОЇ БОРОТЬБИ

сили кількох республік. Чим Демконгрес відрізняється, наприклад, від Комінтерну, який був знаряддям диктату Сталіна в комуністичному русі інших країн?

— По-перше, Демконгрес об'єднав партії різних ідеологічних спрямувань: і соціал-демократів, і лібералів, і демократів, і націонал-демократів. По-друге, ми — не всесвітня організація, а діємо в межах однієї країни — СРСР, яка, можливо, й буде об'єднанням суверенних держав. По-третє, ми відкидаємо демократичний централізм, бо є об'єднанням рівних партій, а не надпартією.

— **Один сатирик зауважив: тим, хто харчується недоїдками з чужого столу, іноді на зуби потрапляють і самі бенкетуючі. Це — ідея класової боротьби оком сатирика. Як нам позбутися цієї ідеї, яка породжує нетерпимість, заважає громадянській злагоді в нашому суспільстві?**

— Я б не поділяв українське суспільство на селянство, робітників та інтелігенцію. Воно розбите на два табори: тих, хто харчується за чийсь рахунок, і тих, за чий рахунок живуть. Як ліберал за переконанням я взагалі проти будь-якої класової боротьби в марксистському тлумаченні. Я — за боротьбу ідей, а не людей. Щоб запобігти кривавим класовим сутичкам, потрібні високий рівень духовної, економічної, політичної культури, втілення загальнодемократичних ідей, право вибору, справжній плюралізм. В економіці повинні змагатися різні форми власності і діяльності. Для відмови від класової боротьби треба, щоб люди були багатими, щоб піднявся найнижчий рівень життя, щоб ніхто справді не харчувався недоїдками.

— **Ми сьогодні кульгаємо, але йдемо. На вашу думку, куди?**

— До суверенної демократичної України. А щодо кульгання, я з вами згоден.

— **Коли у вас поганий настрій, чим ви «лікуєтесь»?**

— Найкраще — гітарою. Я граю, пишу пісні, вірші для себе. Двадцять, тридцять хвилин з гітарою завжди дають мені можливість віднайти душевну рівновагу.

— **А орієнтири в цьому плані у вас є?**

— Володимир Висоцький, Булат Окуджава, Олександр Дольський. На жаль, сьогодні я не можу назвати українських виконавців такого рівня. Але я впевнений: вони є і ще будуть.

Вів бесіду спеціальний кореспондент «Голосу України» Володимир СКАНЯ.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

...омі партії, ...кому радгос..., були, ма... перспективи ... на вашу ... апаратник ... державно...

...тання — не ... завжди чо... мірою «ди... одо різниці ... ником і чи... на невелика, ... державною ... «чистою»

...участь у Де... онгресі, який ... січня у Хар... демократичні

...ВА —

...в'язувати со...

...ність зав... високі на... ефективність ... процесу в ін... задово... родного гос... при цьо... ємо, досяг... своєчасно... контрактів і, за умов ... ин, конку... «Радян... пароплавст... ники змо... треби, пода... ртнерові фі... Тож, ок... матимемо й ... ий фонд. За ... створювати... льні підпри...

...РОТНЮК, ...респондент ...ни».

...НА?

...національних

... була при... во-практична ... днями від... Ініціатори її ... рада колегій ... Рада, асоціа... их Рад та ... их України, ... відродження ... країни. Орг... народний ... Ігор Дер...

...ший діалог ... емоцій з ... та організа... Та це й ... ного, а про... накопичено ... ог розпочав... ...ог.

...ИЧЕНКО.

Новини з усієї України

ЧИТАЧ-РЕКОРДИСТ

ЧЕРНІГІВ. Є на Чернігівщині велике селище Холми. Тут проживає свого роду знаменитість, В. Єременко. Він — читач-рекордист, одноосібний лідер області. Працює економістом місцевого ремонтно-транспортного підприємства, передплачує 64 видання. Це газети, журнали, бюлетені — союзні, республіканські.

Серед видань — «Московская правда», «Голос України», «С... Отечест...», «Советский п...», «Не...», «Молодежь Эстонии», «Советская молодежь», «Літературна Україна», «Гласность», журнали «Мы», «Всесвіт», «Слово», «Військово - історичний журнал», «Простор»...

В. Єременко передплачує все це з доброю метою. З видань готує книжки, які займають усе нові місця в його особистій бібліотеці. Вже нині вона налічує понад три тисячі книг. Чимало томів виготовлено з творів, уміщених у періодичних виданнях.

Віктор БОЖОК.

Нова проблема

ЩО ПИТИМЕМО?

35 мільйонів людей п'ють воду з Дніпра. Решта населення України користується питною водою з інших річок та артезіанських джерел. Але в останні роки вода стала загрозливо забруднюватися. Навіть в очищену воду, яку п'ємо з крана, може потрапити чимало шкідливих, а іноді й небезпечних для здоров'я токсичних речовин. Як же її врятувати? Що зробити для того, щоб міста і села мали надійні й екологічно чисті запаси води? Чи мають науковці республіки чітку концепцію вирішення проблеми поліпшення якості питної води і чи готові відповідні відомства втілити її в життя? Про це йшлося на розширеному засіданні Президії Академії наук УРСР, присвяченому проблемам питного водопостачання.

Володимир ОЛЕФІР.

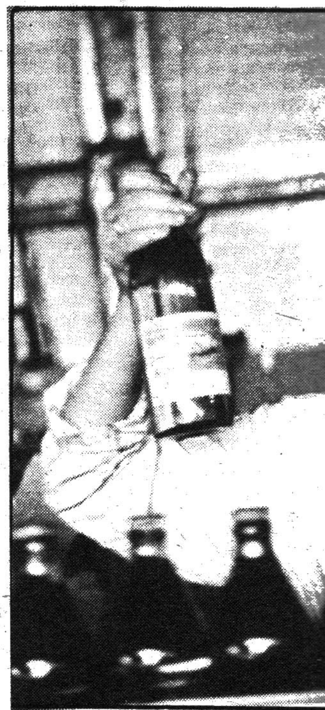

Фото Михайла САЧКА.

«БЛАГОСЛОВИ, ГОСПОДИ, ДІМ...

СУМИ. У приміщенні, яке освятив служитель Іллінської церкви, відзначив новосілля обласний центр народної та нетрадиційної медицини «Цілитель».

Заклад, якому надано статус малого підприємства, вже здобув добру славу. Тут використовують здобутки знахарів, ефективно допомагають хворим при різних нервових розладах тощо. Ради

трудових кол... ма виробнич... «Гумотехніка... кого деревоо... нату уклали ... угоду на л... лактичне обс...

На фото: В. П. ФОКІН на об'єкті «Укриття».

Фото В. СОЛОВЙОВА.

ВІДВІДАННЯ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ АЕС

Голова Ради Міністрів УРСР В. П. Фокін 6 лютого здійснив поїздку на Чорнобильську АЕС і в місто енергетиків Славутич.

На атомній станції глава українського уряду побував у машинному залі, в щитовій управління, у центральному залі блока № 1 і на об'єкті «Укриття» — так званому саркофазі. Він розмовляв з керівництвом і обслуговуючим персоналом АЕС. Основну увагу було приділено обговоренню питань, які стосуються експлуатації в 1993—95 рр. трьох діючих блоків станції та гарантування безпеки об'єкта «Укриття», а також майбутнього атомної енергетики.

У Славутичі В. П. Фокін ознайомився з ходом будівництва житла, об'єктів соціально-культурного і комунального призначення. У міськвиконкомі відбулася нарада, присвячена проблемам розвитку міста у зв'язку з наступним закриттям станції згідно з постановою Верховної Ради УРСР. На ній виступив В. П. Фокін. У роботі наради взяли участь представники зацікавлених міністерств і відомств республіки.

(Укрінформ).

ПОДАРУНОК ДО ЛІТА

УЖГОРОД. На оптово-промисловому ярмарку по продажу швейних виробів на 1991 рік, що проходив недавно в Києві, обласне виробничо-торговельне об'єднання цієї галузі було представлено 350 зразками виробів, 70 процентів із яких становили нові моделі. Це елегантні жіночі плаття, дитячий одяг — різноманітних фасонів, кольорових гам.

На 50 мільйонів карбованців замовлено виробів закарпатських швейників торговельними базами Києва, Одеси, Харкова, Запоріжжя та інших обласних центрів нашої республіки.

Сергій ВАСИЛЕНКО, журналіст.

Телеграма в номер

КИЇВ, РЕДАКЦІЇ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

Мінфін СРСР листом від 16. 02. 90. гарантував поквартальну компенсацію додаткових витрат підприємств у зв'язку із введенням нових цін, тарифів на дизпаливо, електроенергію, вантажні операції за рахунок бюджету. Компенсації немає. Підприємствам завдано збитків: витрати зросли, госпрозрахунковий прибуток зменшився. Мінфін практично висмоктав фонди розвитку виробництва і соцкультпобуту.

У зв'язку з різким спадом виробництва, на окремих підприємствах на 30—40 відсотків знизилася зарплата. Змушені вивільняти частину кадрових робітників.

Вимагаємо компенсації витрат до кінця року орендним та акціонерним підприємствам Одеської області.

Хто в Держагропромі буде нести персональну відповідальність за обман трудових колективів і торпедування процесу приватизації?

Анатолій ЛИСТОПАД,

дир...р Одеської ...ації Спілки орендарів і підприємців ...раїни.

Це наша історія

ДЕ ХОДИВ ГЕРОДОТ

Назву античного міста Ольвії дістав благодійний фонд, створений з ініціативи творчої інтелігенції і місцевих властей у Миколаєві. Його першою акцією стало фінансування малим підприємством «Канкіт» видання книги мистецтвознавця С. Рослякова «Мистецтво Ольвії».

— Нижнє Побужжя, будучи серед регіонів України одним з найбагатших на пам'ятки давнини, майже два століття поставляє для вітчизняних і зарубіжних музеїв шедеври давніх часів, — розповідає археолог, кандидат історичних наук Р. Рубан. — У цих місцях розташовані два всесвітньовідомих античних міста — Борисфен і Ольвія. Разом з численними селами вони протягом цілого тисячоліття становили державу-поліс, яка завдяки родючості причорноморських земель і високій культурі землеробства була однією з головних житниць стародавньої Греції. Значення Ольвії було таким великим для метрополії, що її відвідав «батько історії» Геродот.

Новий благодійний фонд сприятиме науковим дослідженням пам'яток минулого, їх інвентаризації та охороні, широкому ознайомленню населення із стародавніми культурами.

Ентузіасти дістали з архівів неопубліковані нариси про античну культуру острова Березань, написані В. Лапіним, роботи А. Буракова про Нижнє Побужжя в період Римської імперії. Тепер ці твори буде видано. Готується капітальна праця «Енциклопедія античної цивілізації на Україні».

Дізнавшись, що фонд «Ольвія» об'єднав кращих спеціалістів у галузі античності краю, інтерес до нього виявили зарубіжні благодійники. Для зв'язку з ними підприємство «Канкіт» і радянсько-американський фонд «Культурна ініціатива» запропонували телексний і факсимільний зв'язок.

А. КУЗНЕЦОВ, кор. Укрінформ.

Примхи ...

НЕ МАЙ СТО ...

Сто карбованців, звичайно, не гроші. Навіть розміняні чи обміняні. Це ще коли казали: не май сто карбованців — краще май сотню надійних друзів... Або купони.

Ось приклад. Валентині Мовчан дають щомісяця додатково сто карбованців. І дає не рідний чоловік — держава. Не може бути! І Валентина Георгіївна — не виняток. Мають раз на місяць по зайвій сотні і Віктор Сущенко, і Віктор Блашкунов, і Богдан Шпильчан... Щасливців, яким отак перепадаються сотні, лише у Дніпропетровську набереться не менше тисячі. Уявляєте?

Та поспішу заспокоїти громадськість: про розтринькування державних коштів годі й говорити. Всі ці люди — директори середніх шкіл. Вони справді отримують на руки по сотні, але під звіт. Щоб придбати ганчірку, відро, мило чи пральний порошок, віник або мітлу, крейду, фарбу, електролампочку... Для школи, звичайно. Все це у школі конче потрібне.

Але зараз з цією сотнею у магазин не по... нічого не даду...

Зрозуміли, ... потрібні купо... нів — немає ...

А тепер по... му незавидно... опинилися не ... ри шкіл, а й з... ми садками, ... геть усіх без ... та поліклінік, ... чі контор, уст... лаців культури... вих чи проект... що. У деяких ... в лікарнях — ... чим руки мити...

Завідуючий ... но Дніпропет... лодько розпов... було вдалось ... звітні сотні, ... неабияких нер... Але в останні... дія Костянтин... не старайся, ... Виявляється, у... нізацією Мінт... позбавив мага... загальної торг... сувати на вимо... ки на суми пр... Мовляв, якщо ... можуть бути ...

КОПІЙЧА...

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. Донедавна казали: копійка карбованець береже. А сьогодні ті карбованці все частіше почали називати «дерев'яними». То про роль копійки годі й говорити — от монети й зникають поступово...

Першим найвідчутнішого удару зазнав древній Кам'янець-Подільський. Розгублений керівник тамтешнього відділення Житлосоцбанку СРСР В. Марценюк тільки й зміг пообіцяти журналістам:

— Буде грошова реформа, тоді й монети з'являться.

Це ще більше підлило масла у вогонь. А вже 18 січня у Хмельницькому в жодного продавця магазину розмінних монет зовсім не стало.

Люди почал... рівникам торг... зацій. Зробил... обласному уп... банку, але й т... монети. Засту... Н. Єрошина ... розвела:

— А що ми... чолобитні до ... наші спроби ... туацію зазнал...

Копійчаний ... звернутися за ... туації, що скл... ський банк. З... правління М. ... мив:

— Монетна ... пила не тільки... чина тут наса...

аїни

ИСТ

на Чернігівщи-
ще Холми. Тут
роду знамени-
нко. Він — чи-
одноосібний лі-
рацює економі-
о ремонтно-
підприємства,
видання. Це
, бюлетені —
ліканські.
ь — «Москов-
«Голос Украї-
нест «Совет-
«Не...», «Мо-
...», «Советская
Література Ук-
іт», журнали
віт», «Слово»,
сторичний жур-
о...
о передплачує
ою метою. З
нижки, які зай-
місця в його
отеці. Вже нині
онад три тися-
ю томів виго-
ів, уміщених у
даннях.

ор БОЖОК.

Нова проблема

ЩО ПИТИМЕМО?

35 мільйонів людей п'ють воду з Дніпра. Решта населення України користується питною водою з інших річок та артезіанських джерел. Але в останні роки вода стала загрозливо забруднюватися. Навіть в очищену воду, яку п'ємо з крана, може потрапити чимало шкідливих, а іноді й небезпечних для здоров'я токсичних речовин. Як же її врятувати? Що зробити для того, щоб міста і села мали надійні й екологічно чисті запаси води? Чи мають науковці республіки чітку концепцію вирішення проблеми поліпшення якості питної води і чи готові відповідні відомства втілити її в життя? Про це йшлося на розширеному засіданні Президії Академії наук УРСР, присвяченому проблемам питного водопостачання.

Володимир ОЛЕФІР.

Фото Михайла САЧКА.

«БЛАГОСЛОВИ, ГОСПОДИ, ДІМ СЕЙ»

СУМИ. У приміщенні, яке освятив служитель Іллінської церкви, відзначив новосілля обласний центр народної та нетрадиційної медицини «Цілитель».

Заклад, якому надано статус малого підприємства, вже здобув добру славу. Тут використовують здобутки знахарів, ефективно допомагають хворим при різних нервових розладах тощо. Ради трудових колективів, зокрема виробничого об'єднання «Гумотехніка», Тростянецького деревообробного комбінату уклали з «Цілителем» угоду на лікувально-профілактичне обстеження.

А що ж офіційна медицина? Міський та обласний відділи охорони здоров'я не поспішають відгукнутися на пропозицію «Цілителя» про творче співробітництво.

Віталій МАКСЮТЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».

ПОГОДА

Як повідомили нашому кореспонденту з Гідрометеоцентру, 8 та 9 лютого в західних областях очікується невеликий сніг, місцями хуртовина. На решті території без опадів. Вітер східний та південно-східний, 5—12, на заході республіки пориви 15—20, в Карпатах до 24 метрів за секунду. Температура вдень 5—10 градусів морозу. Вночі 10—15, на сході республіки до 19 морозу, в Закарпатті та півдні Криму вдень 0—5 тепла, вночі 1—5 градусів морозу.

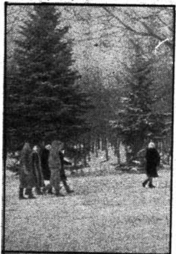

По Києву та області сьогодні вдень істотних опадів не передбачається. Вітер східний, 5—10 метрів за секунду. Температура 5—10 градусів морозу.

Телеграма в номер

...ІВ, РЕДАКЦІЇ ...ЛОСУ УКРАЇНИ»

...Р листом від 16. 02. 90. гарантував покварсацію додаткових витрат підприємств у зв'язку нових цін, тарифів на дизпаливо, електроожні операції за рахунок бюджету. Компенсапідприємствам завдано збитків: витрати зросли, овий прибуток зменшився. Мінфін практично ду розвитку виробництва і соцкультпобуту. різким спадом виробництва, на окремих під- 30—40 відсотків знизилася зарплата. Змушеастину кадрових робітників.
компенсації витрат до кінця року орендним підприємствам Одеської області.
агропромі буде нести персональну відповідальтрудових колективів і торпедування процесу

Анатолій ЛИСТОПАД,
...ької ...ації Спілки орендарів і підприєм-

Примхи економіки

НЕ МАЙ СТО КАРБОВАНЦІВ...

Сто карбованців, звичайно, не гроші. Навіть розміняні чи обміняні. Це ще коли казали: не май сто карбованців — краще май сотню надійних друзів... Або купони.

Ось приклад. Валентині Мовчан дають щомісяця додатково сто карбованців. І дає не рідний чоловік — держава. Не може бути? І Валентина Георгіївна — не виняток. Мають раз на місяць по зайвій сотні і Віктор Сущенко, і Віктор Блашкунов, і Богдан Шпильчан... Щасливців, яким отак перепадаються сотні, лише у Дніпропетровську набереться не менше тисячі. Уявляєте?

Та поспішу заспокоїти громадськість: про розтринькування державних коштів годі й говорити. Всі ці люди — директори середніх шкіл. Вони справді отримують на руки по сотні, але під звіт. Щоб придбати ганчірку, відро, мило чи пральний порошок, віник або мітлу, крейду, фарбу, електролампочку... Для школи, звичайно. Все це у школі конче потрібне.

Але зараз з цією сотнею у магазин не потикайся. Просто нічого не дадуть.

Зрозуміли, чому? Авжеж, потрібні купони. Немає купонів — немає товарів.

А тепер подумайте: у такому незавидному становищі опинилися не тільки директори шкіл, а й завідуючі дитячими садками, головні лікарі геть усіх без винятку лікарень та поліклінік, завгоспи безлічі контор, установ, клубів, палаців культури, театрів, наукових чи проектних закладів тощо. У деяких школах дітям, а в лікарнях — хворим уже нічим руки мити...

Завідуючий Жовтневим районо Дніпропетровська А. Колодько розповів, що йому вже було вдалось «окупонити» підзвітні сотні, коштувало це неабияких нервів і сил, але... Але в останній момент Аркадія Костянтиновича зупинили: не старайся, нічого не вийде! Виявляється, у зв'язку з купонізацією Мінторг республіки позбавив магазини вільної чи загальної торгівлі права виписувати на вимоги покупців чеки на суми придбаних товарів. Мовляв, якщо купони, то які можуть бути покупки для організацій чи установ? А жодна рідна бухгалтерія на слово не повірить.

Ні-ні, заборонивши, не забули й подбати про школи, дитсадки, лікарні, установи — порадили звертатися в дрібнооптові магазини безготівкової торгівлі.

— Але ж там немає нічого, що потрібно, — ані мила, ані крейди, ані електролампочок, — каже знайома нам В. Мовчан.

Я не повірив. Навмисне зайшов у дрібнооптовий магазин, що в самісінькому центрі міста. Порожньо, як у спортзалі. Принюхався: милом і не пахне. «А буває?» — запитав. На мене подивились, як на прибульця з космосу.

Залишилась остання надія — обласне управління торгівлі. Зателефонував.

— Усе це — чистісінька правда, — погодилася телефонна трубка.

— А як же бути?

— Не знаємо...

А хто ж знає?

Микола НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».
Дніпропетровськ.

Це наша історія

...ХОДИВ ГЕРОДОТ

...ичного міста ... благодійний ...й з ініціати- ...лігенції і міс- ...у Миколаєві. ...акцією стало ...алим підпри- ...іт» видання ...стецтвознавця «Мистецтво

...обужжя, буду- ...нів України ...атших на па- ..., майже два ...е для віт- ...рубіжних му- ...давніх часів, ...археолог, кан- ...чних наук ...У цих місцях ...а всесвітньо- ...их міста — ...ьвія. Разом з ...ами вони про- ...ісячоліття ста- ...у-поліс, яка ...сті причорно- ...і високій ...робства була ...них житниць ...еції. Значен- ... таким вели- ...полії, що її відвідав «батько історії» Геродот.

Новий благодійний фонд сприятиме науковим дослідженням пам'яток минулого, їх інвентаризації та охороні, широкому ознайомленню населення із стародавніми культурами.

Ентузіасти дістали з архівів неопубліковані нариси про античну культуру острова Березань, написані В. Лапіним, роботи А. Буракова про Нижнє Побужжя в період Римської імперії. Тепер ці твори буде видано. Готується капітальна праця «Енциклопедія античної цивілізації на Україні».

Дізнавшись, що фонд «Ольвія» об'єднав кращих спеціалістів у галузі античності краю, інтерес до нього виявили зарубіжні благодійники. Для зв'язку з ними підприємство «Канкіт» і радянсько-американський фонд «Культурна ініціатива» запропонували телексний і факсимільний зв'язок.

А. КУЗНЕЦОВ,
кор. Укрінформ.

КОПІЙЧАНИЙ БУНТ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. Донедавна казали: копійка карбованець береже. А сьогодні ті карбованці все частіше почали називати «дерев'яними». То про роль копійки годі й говорити — от монети й зникають поступово...

Першим найвідчутнішого удару зазнав древній Кам'янець-Подільський. Розгублений керівник тамтешнього відділення Житлосоцбанку СРСР В. Марценюк тільки й зміг побідити журналістам:

— Буде грошова реформа, тоді й монети з'являться.

Це ще більше підлило масла у вогонь. А вже 18 січня у Хмельницькому в жодного продавця магазину розмінних монет зовсім не стало.

Люди почали дзвонити керівникам торговельних організацій. Зробили також запит обласному управлінню Держбанку, але й тут не виявилось монети. Заступник начальника Н. Єрошина тільки руками розвела:

— А що ми вдіємо? Писали чолобитні до Києва, однак усі наші спроби врегулювати ситуацію зазнали поразки...

Копійчаний голод змусив звернутися за роз'ясненням ситуації, що склалася, в Український банк. Заступник голови правління М. Туманов повідомив:

— Монетна проблема охопила не тільки Україну. І причина тут насамперед у тому, що Міністерство кольорової металургії СРСР (нині Міністерство металургії СРСР) виконало план поставки металевої стрічки для Монетного двору Держбанку СРСР тільки на 60 відсотків. Зараз становище виправляється. На прохання Ради Міністрів УРСР Держбанк СРСР уже виділив декілька вагонів розмінної монети.

Хотілось би вірити, що банкіри нарешті втрути носа бунтівній копійці.

Михайло ВАСИЛАШКО,
власний кореспондент
«Голосу України».

Мал.
Володимира
ВАСЬКОВЦЕВА.

«Наш новий Союз не може залишатися таким, в якому Україні відводилася роль, по суті, безправної провінції».

СЬОГОДНІ на Україні на душу населення, а нас близько 52 мільйонів чоловік, виробляється більш як по одній тонні сталі та не менше однієї тонни зерна. Немає практично у всьому світі іншої країни з такими економічними вимірами. США виробляють більше зерна, але менше сталі, Люксембург — більше сталі, але менше зерна. І маючи таке багатство, український народ залишається бідним. На те є свої причини. Їх чимало: і не залежних від людей, і зумовлених ними. Треба відверто сказати, що нищівного удару по економіці завдала так звана перебудова народного господарства, а точніше той її варіант, що здійснюється. Зруйнувавши систему стабільних планомірних зв'язків у виробництві, вона спричинила глибоку економічну кризу, породила економічну анархію. Реальний стан економіки ми сприймаємо через порожні полиці промтоварних і продуктових магазинів та ціни, що стрімко зростають. Неминучий супутник цих процесів — зубожіння мільйонів людей. Тепер уже й застійні часи видаються недосяжним економічним чудом. Тоді був повний достаток холодильників, телевізорів, швейних машин, годинників і навіть деяких марок легкових автомобілів. Безперечно, нас справедливо не задовольняла їх якість. А тепер вже не до якості через відсутність кількості.

Компетентний прогноз

СУВЕРЕНІТЕТ — ШЛЯХ ДО ІНТЕГРАЦІЇ

Економіка України тисячами ниток зв'язана з народним господарством усієї країни. Ці зв'язки формувалися століттями. І розірвати сталий взаємообмін продуктами праці Україна, як і інші республіки, не може. Це призвело б до катастрофічних економічних і соціальних наслідків.

АЛЕ я хотів би торкнутися однієї з причин нашої бідності, коріння якої сягає далеко за часові межі перебудови. Мова йде про те, що на Україні склалася вкрай нераціональна, по суті своїй антисоціальна структура народного господарства, насамперед промисловості. Спрощена схема промислового виробництва така: добуваємо залізну руду і вугілля, збагачуємо і спікаємо, виплавляємо метал, виробляємо машини для видобутку руди і вугілля і т. ін.

Відсутність сучасного виробництва товарів і послуг стала головною причиною низького життєвого рівня народу. Ви, мабуть, звернули увагу, що в нашій країні ніколи не проводилось одночасне збільшення грошових доходів усіх верств населення. Збагнули чому? Так, у нас періодично, з різними інтервалами, підвищувались грошові доходи окремих категорій працівників (вчителів, медиків, науковців, працівників легкої або вугільної промисловості тощо). Це поліпшувало умови життя окремих верств населення, але за рахунок інших. Одночасне підвищення грошових доходів усіх можливе лише за умови випереджаючого збільшення виробництва товарів та послуг. Відомий закон: сума цін усіх товарів і послуг має дорівнювати сумі грошей, що знаходяться в обігу. Якби завтра ми могли подвоїти масу товарів і послуг, це дозволило б одночасно всім подвоїти заробітну платню за умови відсутності сьогоднішніх дефіцитів. На жаль, за роки перебудови, як і в попередні п'ятирічки, для цього майже нічого не зроблено. Інвестиційна політика як головний важіль структурних перетворень залишилася без змін. Як і раніше, на розвиток легкої і харчової промисловості спрямовувалося менше 5 відсотків всіх капітальних вкладень виробничого призначення, решта понад 95 відсотків — використовувалася для збільшення виробництва засобів виробництва.

Отож сьогодні найважливіша ланка в ланцюгу турбот про поліпшення життя народу — це передислокація усіх, або переважної частини інвестиційних ресурсів, на створення чи технічне переозброєння підприємств, що вироблятимуть товари чи послуги для населення та для розширення будівництва житла.

Справа складна, бо інвестиційні ресурси сьогодні головним чином у трьох власників: у союзних міністерств і відомств, у підприємств і об'єднань та у Раді Міністрів УРСР. Треба звідусіль ці ресурси відібрати разом з матеріальним забезпеченням, нехай навіть під певні гарантії повернення через 4—5 років, і спрямувати на термінове створення основ сучасного виробництва товарів і послуг. Це можна зробити лише за допомогою адміністративних важелів, використовуючи повною мірою владні функції держави.

НЕЗАЛЕЖНО від типу господарства держава, що потрапила в екстремальне становище, для виходу з нього вдається до екстремальних адміністративних заходів, до концентрації в своїх руках усіх ресурсів і використання їх для радикальної зміни ситуації. Так було, наприклад, під час енергетичної кризи 1973 року. За таких умов неспроможний забезпечити терміновий і ефективний вихід з кризового стану. Ринкова ейфорія і ринковий психоз, жертвами якого ми всі стали, породжують ілюзорну віру у його всемогутність.

Нехай це залишається на совісті ринкових проповідників. Справа в тому, що ринок предметів споживання (регульований) у нас завжди був. Це сьогодні його немає через відсутність, а точніше, недостачу товарів та послуг. У нас не було і немає ринку засобів виробництва. А те, що його сьогодні штучно створено, ринком ніяк назвати не можна.

Ринок повинен бути створений саме на основі структурної перебудови народного господарства. В КНР користуються формулою: план — це кімната, а ринок — птах, що літає в ній. Кімната може бути тісною, якою була у нас, а може бути великою, як сьогодні в процвітаючому Китаї. Але, боронь Боже, випускати пташку у Всесвіт. Ми випустили і вже відчули соціальні наслідки. Думати треба, а у нас до всіх видів дефіциту додався ще один — інтелектуальний.

Скажімо, кооперативний рух сам по собі є прогресивним, з ним наше керівництво пов'язувало великі надії на поліпшення справ на споживчому ринку. А що вийшло? У 1989 році на Україні кооперативи реалізували товарів і послуг на 5,1 мільярда карбованців, заробітної плати одержали 2,5 мільярда. Майже половину суми виручки! А для населення реалізували товарів і послуг лише на 0,9 мільярда, тобто вони не тільки себе не прогодували, а ще й додатково забрали із споживчого ринку на 1,6 мільярда карбованців товарів і послуг!

Ось чому кооперативи все більшою мірою мають орієнтуватися на задоволення потреб населення в товарах та послугах. Аналогічною є ситуація в сфері формування і діяльності спільних підприємств. Переважна більшість їх формується і функціонує в сфері обігу, в сфері купівлі-продажу, що, як кажуть, нічого не додає до столу республіки. Тому всі ці спільні утворення повинні насамперед діяти у сфері матеріального виробництва, збільшувати масу необхідних товарів і послуг.

АЛЕ й за цих умов виникає проблема захисту нашого республіканського ринку. Україна справді не зможе забезпечити товарами і послугами населення всього СРСР — бо канали грошового обігу переповнені сотнями мільярдів надлишкових карбованців. Фахівці-економісти ще на початку перебудови пропонували провести справедливу грошову реформу. Але марно. Тепер, врешті-решт, і союзний уряд проявив ініціативу...

Який же вихід? Україна винайшла і застосувала купони. Хоч і слабенький, паперовий, але захист. Іншого виходу не було. Треба відверто визнати, що купони — це крок в напрямі до національної валюти. Хочу сказати, що розвиток подій в країні підштовхує республіку до прийняття такого рішення. Введення своєї національної грошової одиниці — це не тільки надійний захист від навали величезних мас карбованців з позамеж республіки, це ще й грошова реформа, яка різко зменшить кількість грошей в обігу; встановить баланс між сумою цін товарів і послуг та сумою грошей, стабілізує грошовий обіг.

СКАЖІМО, Україна багата покладами залізної і марганцевої руд, кам'яним вугіллям, має розвинуту залізорудну і вугільну промисловість, експортує їх продукцію. Але водночас має дуже бідні запаси нафти і газу, добуваючи в рік відповідно близько 5 мільйонів тонн і 28 мільярдів кубічних метрів. Майже вся наша нафтопереробна і нафтохімічна промисловість споживає нафту, що надходить з інших районів країни, переважно з Росії. Це приблизно 55—60 мільйонів тонн. Аналогічна ситуація з газом.

З роками потреба республіки в поставках нафти та газу набагато зросте. Скажімо, в 1991—1995 роках для задоволення потреб України в електроенергії потрібно ввести в дію електричні потужності, як мінімум, понад 3 мільйони кіловат на базі парогазових установок і для цього додатково одержати 3,5 мільярда кубічних метрів газу. Якщо говорити про далеку перспективу, а про це потрібно дбати вже сьогодні, то в 2005 році питома вага поставок газу з-поза меж України становитиме 90 відсотків від її потреб, а нафти — 95 відсотків. Ці паливні ресурси забезпечують кровообіг господарського організму республіки. Звичайно, народне господарство України поставляє в інші республіки та на експорт вугілля, залізну і марганцеву руди, чорні метали, вироби машинобудування, продукти сільськогосподарського виробництва. Так що ми не сидимо у когось на шиї. І розірвати сталий взаємообмін продуктами праці Україна, як і інші республіки, не може. Це призвело б до катастрофічних економічних і соціальних наслідків. Навпаки, розширення й удосконалення цих взаємозв'язків, надання їм достатньої економічної справедливості може стати надалі одним з могутніх важелів прогресу.

Саме тому нам потрібний союз республік. Шляхом об'єднання зусиль сьогодні йде весь світ. Гляньте на Європу, де дуже сильні об'єднавчі тенденції. Незабаром матимемо сполучені штати Європи. І в основі цих процесів — спільність економічних інтересів, переваги союзу держав. Але наш новий союз не може залишатися колишнім, в якому Україні відводилася роль, по суті, безправної провінції. З практики доперебудовчих часів знаю, що республіка найменше економічне питання змушена була вирішувати в союзних міністерствах і відомствах. Виступаючи на засіданнях союзного уряду, Голова Ради Міністрів УРСР змушений був завершувати кожну свою думку словами: Просимо Держплан, міністерство, уряд дозволити, надати... Україна, металургійна промисловість якої виплавляє щороку до 56 мільйонів тонн сталі, канючила у Держплану додатково 100 тисяч тонн металу і нерідко наштовхувалась на відмову.

Лише суверенна самостійна Україна може бути ефективним членом Союзу РСР. Лише вона має право вирішувати всі питання власної долі, керуючись своїми національними інтересами, окрім питань, які добровільно передає до відання Союзу. Саме для відстоювання і реалізації такої позиції нам потрібен державний суверенітет. І суверенітет не формальний, а реальний, що спирається на могутній економічний потенціал.

Підсумовуючи сказане, можна дійти висновку, що державний суверенітет України й оновлений Союз РСР не протистоять один одному, не виключають один одного, а можуть діяти в одному напрямі, посилюючи ефективність цих двох економічних сил.

Сергій ДОРОГУНЦОВ, народний депутат УРСР, голова Ради по вивченню продуктивних сил Української РСР АН УРСР.

Наша анкета

ШАНОВНІ ДРУЗІ!

У листах і зверненнях до нашої редакції ви досить часто наголошуєте на необхідності регулярного інформування читачів про те, як ставляться різні верстви населення до нашого парламенту, його рішень, до політичних партій і угруповань, які входять до його складу, про рейтинги політичних діячів тощо. Однак організація такої справи є настільки складною й дорогою, що ми сьогодні не готові до неї приступити. Поки що обмежимося пресовим опитуванням щодо цього нашого читацького загалу.

Пропоновані нижче запитання передбачають здебільшого самостійне формулювання відповіді на них, а не вибір з пропонованих варіантів. Робиться це для того, щоб тими чи іншими визначеннями не спонукати кого-небудь до певного варіанта відповіді, бо це може викривити дійсну картину розподілу думок і оцінок. Отже, запрошуємо вас взяти участь у читацькому референдумі.

1. Над розв'язанням яких проблем республіки має працювати наш парламент насамперед? ______

2. Кому з депутатів парламенту, членів уряду, інших політичних діячів України ви довіряєте найбільше? ______

3. Яким політичним організаціям на Україні ви симпатизуєте? ______

4. Як ви оцінюєте діяльність Верховної Ради УРСР? (підкресліть потрібне) — дуже добре, добре, так собі, погано, дуже погано.

5. Які якості найнеобхідніші сьогодні депутатові Верховної Ради УРСР? ______

6. До якої політичної організації ви належите? ______

7. Ваш вік? ______

8. Ваша стать? ______

9. Ваше соціальне становище? (підкресліть потрібне) — робітник, селянин, службовець, інтелігент, політичний діяч, керівник підприємства чи організації, школяр, студент, безробітний, інше (напишіть) ______

10. Ваша освіта? (підкресліть потрібне) — початкова, неповна середня, повна середня, спеціальна середня, незакінчена вища, вища гуманітарна, вища технічна.

11. Ваша національність? ______

12. Де ви мешкаєте? Область ______
місто (велике, середнє, мале); ______
селище міського типу; ______
село. ______

Чекаємо на ваші листи!

Наша адреса: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4, газета «Голос України», відділ листів та вивчення громадської думки.

Не дрібниці життя

СЛОВО ПРО ЧЕСНІСТЬ

Я хочу повести мову про найстрашніший дефіцит — дефіцит чесності. Здавалось би, в період демократизації та гласності неправда повинна зникати. Але, на жаль, останнім часом нечесність навпаки посилилась. Про що свідчать поширення злочинності, спекуляція, неповага один до одного та інші негативні явища. Це дуже небезпечно. Бо без дійсної чесності більшості громадян нашої країни докорінне поліпшення нашого життя, утвердження справедливості неможливе. Це повинні розуміти всі.

У чому ж причини виникнення цього найстрашнішого дефіциту? На мою думку, це перш за все у бюрократизмі, формалізмі, видаванні бажаного за дійсне, які й раніше існували у нашому суспільстві, неповазі до робітників і селян з боку партійних, радянських та адміністративних керівників, у всіляких пільгах та привілеях керівництву, а також відсутності виховної роботи, спрямованої на утвердження чесності.

Мене можуть запитати, чи бачив я це раніше? Так, бачив. Іще в травні 1983 року я надіслав листа до Політбюро ЦК КПРС, в якому звертав увагу на дефіцит чесності.

Згодом надійшла відповідь, що мої думки будуть використані при підготовці до чергового Пленуму ЦК КПРС. Але в доповіді Генерального секретаря ЦК КПРС К. Черненка я не знайшов жодного слова про чесність.

Писав я і перед XXVII з'їздом КПРС, перед XXVIII з'їздом, писав у «Правду». На жаль, мене ніхто не почув. Таким чином, мої думки залишились зі мною. Та в мене з'явилась надія: «Може редакція «Голосу України» почує мене?» Повинні ми врешті-решт зрозуміти, що найголовніший дефіцит — дефіцит чесності.

А. КАЙДА.

Львів.

* * *

Велика брехня починається з маленької, а маленька брехня з маленької неправди. Либонь ще в дитинстві, коли ми щось накоїли і, щоб нас не лаяла мати (а часом, щоб і не засмучувати її) знаходили рятівне: «А це не я!» Потім ми росли і приховували двійки в щоденниках. Потім з'явилася форма: «А я не знав! Ай-я-яй...» Але в цілому ми всі, звичайно, «як один». Ну, є окремі, так би мовити нетипові недоліки.

Скажіть відверто, кому потрібна людина, яка завжди говорить правду, а надто про нас самих? Нікому. Бо ми звикли чути правду про себе лише зі знаком плюс. От і виживали ті, хто вмів вибирати таку «правду», яка була найбільш «правдивою», яка насолодливо лоскотала вуха.

Думаю, більшість читачів погодиться з думками львів'янина А. Кайди.

Ігор КАБЛАК.

СОЦІАЛІЗМ І ГРІХ

Соціолог аналізує

Проводячи опитування громадської думки щодо політичних проблем республіки, ми соціологи, постійно стикаємось із докірливо-роздратованим ставленням респондентів до тих промов, рішень, пропозицій тощо, які буцім-то йдуть від імені народу. «А хто нас питає, хто з нами радиться? — кажуть вони в такому разі. І тим сильніша реакція, чим про важливіші речі йдеться. Як, наприклад, дослідження питання про розуміння громадськістю минулого, сучасного і майбутнього нашого суспільства.

Саме про це йшлося у соціологічному дослідженні, проведеному нами наприкінці минулого року. Головними у ньому були запитання про ставлення людей до соціалізму і перспектив введення ринкових відносин.

Вибірку, як і завжди, робили так, щоб відобразити склад населення України за основними соціальними, демографічними, регіональними та етнічними показниками, що забезпечує надійність отримуваних результатів опитування.

Будемо відвертими: розподіл відповідей виявився таким, що геть перекреслив початкові припущення, навіяні як інтуїтивними очікуваннями, так і соціологічними даними, що наводились, наприклад, академіком Т. Заславською. Як з'ясувалось, 7,8 відсотка опитаних вважають, що до квітня 1985 року наша країна розвивалась у цілком правильному напрямку. Решта, не погоджуючись із цим, розходиться між собою щодо розуміння перпектив і напрямків перебудови. 23,1 відсотка наполягають на необхідності відродження капіталізму, 21,6 відсотка — пропонують компромісні варіанти, а от 47,5 відсотка — переконані у тому, що треба вдосконалювати соціалізм.

Погодьтеся, сьогодні, коли сама ідея соціалізму, що називається, «потекла» і перетворилась на щось дуже проблематичне за своїм змістом навіть для відданих їй політиків й академічних мужів, коли стільки звинувачень падає на неї з боку її супротивників, а в багатьох засобах масової інформації романтизується «білий рух», дізнатися, що більшість населення республіки так чи інакше залишається прихильною до неї, — хіба це не вражає? Насамперед майнув сумнів щодо вірності методики. Але виконана за всіма правилами перевірка розвіяла його. То як же пояснити цей факт?

На нашу думку, народ, з властивою йому прозорливістю, чітко розрізняє саму ідею соціалізму, ототожнювану ним з поняттям про справедливий, гуманний суспільний лад і той соціальний устрій, який встановлено в нашій країні. І хоч навальна критика соціалістичної ідеї не може, так чи інакше, не впливати на свідомість мас, все ж, залишаючись сам на сам із запитанням епохи, трудящі голосують за ідеологію вільної праці.

Аж ніскільки не маємо наміру вступати в теоретичні, а тим більше політичні суперечки з тими, хто або ж поставить наведені цифри під сумнів (досліджуйте — звіримо), або ж пояснюватиме їх інакше (аргументуйте — прислухаємось). Справа соціолога — здобути надійні наукові дані і спробувати осмислити їх, не оглядаючись на будь-які ідеологічні та інші обставини. Це ми й прагнемо зробити, не наполягаючи, що одержані висновки — єдино можливі. Одне, проти чого заперечували б найрішучішим чином — це проти звинувачень соціалістично орієнтованої більшості в якихось антидемократичних, антинаціональних та інших «гріхах». У народу свій розум, він суверенний і думки його принаймні треба враховувати, якщо вже не поважати. Незгодним хай буде воля доводити свою точку зору, переконувати і пояснювати.

Тепер погляньмо на ставлення громадськості до перспектив введення ринкової економіки. Ніби всупереч сказаному вище, більшість (40 відсотків) опитаних підтримують цей курс, тоді як проти нього виступають 26,6 відсотка, а решта ще не визначилась. Однак тут ніякої суперечності немає, і наведені дані треба розцінювати як вияв практичного разуму народу, його історичної інтуїції. У громадській свідомості, по суті, відсутня альтернативна постановка питання «ринок чи соціалізм», хоч досить часто стверджують протилежне. Основна маса населення прагне до поєднання переваг ринкової організації трудових відносин із соціалістичними пріоритетами суспільного життя.

Значення ринку опитані вбачають у тому, що він здатен ліквідувати систему «соціалістичної» безвідповідальності, надати перспектив ініціативному і працьовитому, розбудити його здібності і таланти, виховати справжнього господаря свого життя і своєї країни. Але одностайно засуджуються варварські методи введення ринку, приватизації і капіталізації, шахрайство, відкритий і зухвалий вихід корейків наших днів із підпілля, пересадка вчорашніх господарів кабінетів у крісла підприємців.

Отже, можемо констатувати, що сьогодні більшість населення України, підтримуючи курс на перебудову існуючого суспільного ладу, хотіла б бачити своє майбутнє на шляху до демократичного, гуманного соціалізму, збагаченого можливостями ринкової економіки. Це може реально забезпечити трудящим порятунок як від «азіатської» експлуатації з боку «номенклатури», так і від «європейської» експлуатації з боку капіталу.

Василь КУШЕРЕЦЬ,
соціолог, кандидат філософських наук

Розподіл відповідей на запитання про соціалізм і ринок виявився таким, що геть перекреслив початкові припущення.

Фото Валерія ЛЕЩИНСЬКОГО.

Вам цікаво знати думку громадськості про наш парламент і наших політиків? Отож запрошуємо відповісти на запитання нашої анкети.

Без дійсної чесності більшості громадян нашої країни докорінне поліпшення нашого життя, утвердження справедливості неможливе. Скажіть відверто, кому потрібна людина, яка завжди говорить правду, а надто про нас самих?

Наш прес-клуб

Удар по радянській економіці

(Погляд агентства Рейтер, Великобританія)

Нові жорсткі фінансові обмеження, введені Москвою, завдали у середу удару по радянській економіці, становище в якій і без того нестійке, викликавши панічні «набіги» на ощадні банки від Сибіру до Балтики і створивши загрозу розтрощення реформ, що народжуються.

В Указі Президента Михайла Горбачова, про який було оголошено 23 січня ввечері, говорилося про вилучення із обігу протягом трьох днів банкнот вартістю 50 і 100 карбованців. Зняття з рахунків грошей було також жорстко обмежене.

Прем'єр-міністр Валентин Павлов в окремій постанові підкреслив, що мета цього рішення — покінчити з процвітаючим «чорним ринком» і приборкати інфляцію, що стрімко зростає.

У республіках, які прагнуть до більшого суверенітету, окремі співробітники центральних банків були приголомшені введенням нових правил, особливо стосовно положення, що передбачає захват співробітниками КДБ їх банків, якщо вони не виконають цього розпорядження.

«Це не можна назвати реформою. Це просто грабунок, конфіскація банкнот, які є у людей, в тому числі і ті, що зароблені законним шляхом», — заявив кореспонденту агентства Рейтер економіст-ліберал Володимир Тихонов, голова Союзу об'єднаних кооперативів.

Радянське радіо заявило, що наслідки прийняття указу дійшли навіть до віддаленого півострова Чукотка, розташованого у 8 часових поясах на схід, де, щоб дістатися до найближчих банків, необхідний тиждень.

Співробітник центрального банку Російської Федерації повідомив агентству «Постфактум», що в результаті очікуваної видачі грошей в ощадних банках не залишиться коштів для необхідних інвестицій.

Елмар Матт, один із керівників Центрального банку Естонії, першої республіки, яка створила свою фінансову організацію, підкреслив, що цей указ прийнято у рамках «війни» Кремля з республіками.

Я БУВ СВІДКОМ ЖАХЛИВИХ ЗЛОЧИНІВ

На сторінках французького тижневика «Нувель обсерватер» з'явилася розповідь людини, яка впродовж шести років була охоронцем Саддама Хусейна. Карім, так просив він себе називати, бачив багато що — організацію нападу на американський фрегат «Старк», убивство іракського міністра оборони Хейралли, останні дні британського журналіста Базофта. Пропонуємо вам скорочено деякі із спогадів Каріма.

Після втечі з Іраку Карім, син шейха великого племені із Рамаді, продовжує переховуватися. Зараз йому 32 роки. Коли Карім був ще юнаком, його старший брат уже виконував обов'язки охоронця Саддама. Їхній батько був відомою людиною, яка пожертвувала великі гроші на війну з Іраном. Отже, майбутнє Каріма також було визначено наперед.

17 січня 1985 року він увійшов до президентського палацу, де Саддам Хусейн особисто приймав поповнення для своєї варти. А вона складалася з дев'яти полків, проте лише люди з першого полку мали право перебувати поруч з диктатором. 25 чоловік цілодобово охороняли Саддама, і Карім був серед них.

У перші місяці робота для Каріма була справжнім святом. Він супроводжував Саддама Хусейна у поїздках по країні. І де б вони не були, їх завжди радісно зустрічав натовп людей. У Каріма була машина, зброя і квартира. Робочий день починався о 5-й ранку, коли президент прокидався на «фермі» — так у народі зветься палац, що займає цілий квартал Багдада. Саддам ніколи не ночує дві ночі підряд в одному помешканні і може перейти з однієї спальні до другої підземними переходами. «Заборонено турбувати президента, коли він спить, навіть якщо на столицю буде здійснено напад», — говорить Карім.

Ритуал на «фермі» ніколи не міняється. З 5-ї до 6-ї години ранку Саддам Хусейн прогулюється у бедуїнському вбранні по саду, який збудовано за його наказом. Коли він повертається, на вертольоті йому привозять сніданок: пляшку молока від однієї з 200 верблюдиць, подарованих саудівським королем Фахдом. Не пізніше сьомої години ранку Саддам одягає бронежилет і їде до свого робочого кабінету. Там він зачиняється і може працювати над одним і тим самим питанням 10 годин поспіль. Єдина людина, якій дозволено заходити у цей час до кабінету, — це його улюблениця, 14-річна дочка Хала.

О 13-й годині Саддам Хусейн їде до річки Тігр, щоб пополювати рибою «мазгуф», потім плаває у басейні чи прогулюється Багдадом. О 22-й вечора президент проводить наради.

Саддам дуже береже себе: щоб не отруїтись, примушує спочатку інших куштувати свою їжу, ретельно миє руки, двічі на тиждень обстежується у ректора медичного факультету.

З часом відчуття святковості у Каріма почало зникати. «Коли працюєш з Саддамом, то відчуваєш жахливе напруження, — говорить він. — Головне — не виказувати своїх емоцій. Ось, наприклад, що трапилось з Сабахом Мірзою, який був одним з найулюбленіших охоронців президента. Одного разу Саддам Хусейн подивився на нього уважно і сказав: «Сабах, щось змінилося у тобі. У тебе вже не те обличчя». і відразу ж наказав заарештувати його».

Ця людина, яка могла проникати у чужі душі за допомогою одного погляду, вражала і лякала Каріма. Спочатку його хвилювали дрібниці. Чому Саддам, коли їздив по Іраку, кричав натовпу: «Підходьте ближче!», хоча за декілька хвилин до цього давав вказівки варті відтісняти від нього людей прикладами автоматів?

І тільки влітку 1986 року Карім зрозумів, що Саддам Хусейн, можливо, не такий, яким він його собі уявляв. Це були часи великих воєнних успіхів Ірану. Якось опів на сьому ранку до президента прийшов міністр оборони Хейралла і повідомив, що іранці захопили Фао — півострів на півдні Іраку, який вважався на той час неприступною фортецею. Розлютований Саддам зажадав негайно розпочати контрнаступ. Він і слухати не хотів міністра, який говорив про можливі величезні втрати. «Яке мені діло до втрат, — кинув Саддам. — Головне зараз — це відбити Фао!». Розпочалися контрнаступи у зимовій багнюці. Гинули люди. Саддам виїхав на фронт, щоб особисто керувати операціями. Він вибрав 400 своїх охоронців і направив їх на передові позиції. Під час наступу іракці застосували хімічну зброю. Однак вітер подув у зворотному напрямку, і 120 охоронців загинуло. Того дня у Каріма виникли перші сумніви.

У Багдаді Каріма прикомандирували до «Даурат аззабіт» — групи офіцерів двірцевої охорони. «Це жахливі люди, — розповів він. — Одного разу я побачив нашого відомого співака Хусейна Нахеме. Його руки і тіло були в крові, охоронці поливали рани солоною водою і били його колючим дротом тільки за те, що він перейшов кордон безпеки біля палацу».

У той же час Карім відвідав штаб-квартиру багдадської охранки. Те, що він побачив, було страшнішим за фільми жахів. У кінці коридора були розташовані камери для «довгострокових»: «Я побачив дівчину на шостому місяці вагітності. Вона сиділа у камері 1,2 на 1,8 метра без вікон. Дівчину заарештували тільки за те, що її батько був політичним опозиціонером. Її гвалтували тюремники, а по п'ятницях забирали офіцери і забавлялись з нею. Нещасна мала всього 17 років. У іншому підземеллі були шафи розміром 70 на 70 см. Коли я відкрив одну з них, то почув благання: «Облиште мене. Що ви хочете вчинити зі мною сьогодні?». Виявилося, що це був один із членів організації «Брати-мусульмани». В таких шафах в'язнів тримали скорченими протягом двох-трьох місяців і випускали раз на день, щоб вони не померли відразу». В одній з камер Карім зустрів старого, який розповів йому таке: «Коли мене кинули у цю жахливу катівню, я побачив у кутку двох чоловіків. Я звернувся до них, але відповіді не почув. Підійшовши ближче, я побачив, що голови у них були відрубані і знову поставлені на місце. Це робиться для того, щоб залякати в'язня і примусити його говорити». В іншому місці Карім бачив басейн з кислотою, в якому плавали людські останки. «Ось цього розчинили дві години тому», — сказав Каріму офіцер. Він пояснив, що спочатку в кислоту занурювали руки та ноги жертви, а потім кидали її туди повністю.

Вийшовши з в'язниці, Карім уже не міг спати спокійно. Він зрозумів: необхідно щось робити. Завдяки деякій відвертості у розмовах з друзями виявилося, що він не один. Однодумці почали збиратися на приватній квартирі. Спочатку вони планували обстріляти ракетами президентський палац, оточивши його одночасно танками. Проте це могло спричинити кровопролитні бої і великі втрати. Змовники з охоронців запропонували використати передавач, котрий завжди мав при собі диктатор. Захопивши Саддама, вони планували примусити його виступити із зверненням до народу і повідомити про свою відставку. Але ким його замінити? Було вирішено розпочати політичні контакти.

(Далі буде).

Інформ-шоу

«ТИХА» СЕКСУАЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ

На думку кореспондента агентства «Франс Пресс», іншими словами не назвеш те, що сьогодні відбувається в Сінгапурі. Після багатьох років відносного спокою і жорстокої цензури, яка навіть із західних кінофільмів безжально вирізала всі еротичні сцени, країну захлеснув могутній потік книжок, журналів, відеокасет, насичений сексом і еротикою. Першою «ластівкою» стала книга відомої сінгапурської фотомоделі, яка вирішила поділитися із співвітчизниками своїм багатим «досвідом». Книга мала грандіозний успіх і поблажливу реакцію урядовців. Затим газети та журнали кинулись надолужувати прогаяне в часи аскетизму та забобонів, часом вміщуючи статті та фотознімки, м'яко кажучи, дуже пікантного змісту. Цікаво, що правлячі кола не заперечують проти цього сексуально-еротичного феєрверку, вважаючи, що жителі країни, які за короткий час домоглися нечуваного зростання доходів на душу населення, відтепер можуть подбати і про підвищення власної сексуальної культури.

КОЛЕКТИВІЗАЦІЯ: АМЕРИКАНСЬКИЙ ВАРІАНТ

У багатія зі штату Небраска незвичайне захоплення: він колекціонує трактори. Барі Стрептоун, а саме так звуть колекціонера, вже зібрав понад тисячу «залізних коней» з усього світу. Одним з найцінніших екземплярів своєї колекції мільйонер вважає трактор ЧТЗ найпершого року випуску. Сусіди подейкують, що ця машина обійшлася збирачеві у чверть мільйона доларів, хоч сам американський власник первістка колективізації має за правило нікому не розповідати, де й за скільки купує екземпляри для своєї колекції. Радянський трактор, що невідомо, яким чином опинився в далекій Небрасці, підтримується в хорошому технічному стані: хоч зараз сідай і вперед — до остаточної перемоги колективізації...

БОРОТИСЯ ТАК БОРОТИСЯ...

Таїландська урядова комісія у справі боротьби з корупцією звернулася до міністрів нещодавно сформованого кабінету з вимогою надати відомості про всі прибутки кожного з них. Про це повідомила газета «Нейшн», зазначивши, що цей, хай не вельми делікатний, метод — остання відчайдушна спроба побороти гідру корупції, яка простягла свої тенета на всі щаблі урядової піраміди. Генеральний секретар кабінету (до речі, майор поліції) О. Сарасомбат обурено виступив проти нововведення, доводячи його неправомірність. У відповідь газети натякнули не певні чутки з приводу доходів цього авторитетного урядовця.

«Гаряча» лінія

БІЛИЙ ДІМ ВІРИТЬ В ПЕРЕБУДОВУ

Президент Джордж Буш, виступаючи на прес-конференції у Вашінгтоні, заявив, що Михайло Горбачов і далі контролює владу у своїй країні та що Радянський Союз вже ніколи не повернеться до закритого тоталітарного суспільства і часів «холодної війни». Однак, він підкреслив американський президент, придушення рухів за незалежність у прибалтійських республіках, економічний хаос і політична нестабільність в СРСР дуже тривожать його. За словами Буша, уряд Сполучених Штатів уважно стежить за тим, чи будуть виконані особисті запевнення Горбачова щодо зміни політики Москви у Прибалтиці. «На мою думку, — сказав президент США, — доба гласності і перебудови ще не закінчилась». Він додав, що і далі втримуватиме зв'язки з радянським Президентом, але водночас захищатиме право прибалтійських народів на відновлення незалежності.

ПІДРАНКИ

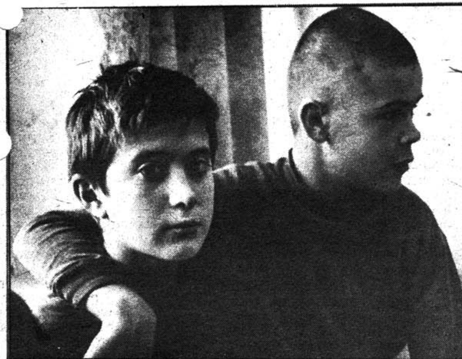

Київський приймомник-розподільник для неповнолітніх: високий цегельний мур, металева брама, загратовані вікна, казенні ліжка, вихователі в міліцейських мундирах і... діти. Наші діти. Щороку — понад тисячу. Багатьом з них тут краще ніж вдома.

Відвідавши нещодавно цей «дитячий» заклад, зайвий раз переконався, що в роботі комісій у справах неповнолітніх обов'язково повинні брати участь адвокати (про це, до речі, було сказано й у моїй передвиборній програмі). Адже саме там нерідко відбуваються юридично-правові порушення щодо дитини. Тільки протягом минулого року приймомником-розподільником було повернуто (з різних причин) 48 школярів, тих, котрі за неправомірними висновками комісій направлялися до спецшкіл та спецучилищ. Тому й заступник начальника приймомника-розподільника Р. Бадовський вважає: долю дітей повинні вирішувати фахівці-юристи.

...Важкі підлітки. Так звані важкі підлітки. Ними, які відомо, не народжуються — ними стають. Та й для кого вони «важкі» — для батьків! Суспільства!

Мої колеги-журналісти охрестили їх «підранками». Але, якщо «підранок» — звір або птах, легко поранений, підстрелений мисливцем», як тлумачить «Словник української мови», то виникає й таке резонне питання: хто ж тоді мисливці, а хто дичина! Та й поцілити, завдати невиліковних ран на все життя може не тільки шріт...

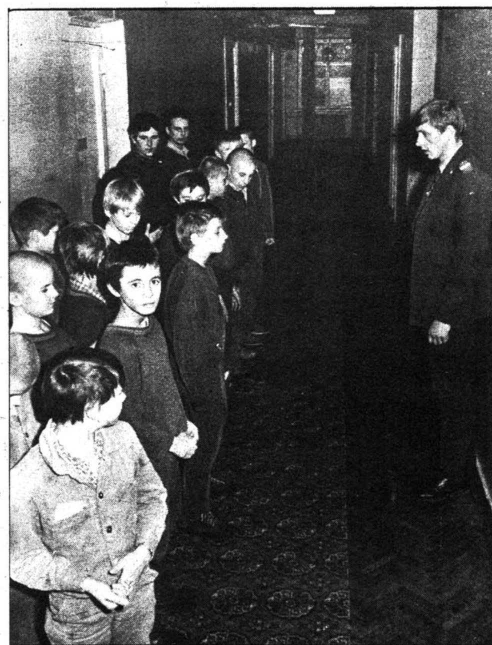

Олекса ВАЩЕНКО, фотокореспондент республіканської дитячої газети «Зірка», член Спілки журналістів, депутат Київміськради.

Фото автора.

Щодня то тут, то там виростають гаражі. Одним — радість, іншим — нові незручності: шум, загазованість, захаращеність у дворах тощо. Гаражоманія вийшла з-під контролю. Без відповідного дозволу захоплюються все нові ділянки землі. Якщо врахувати, що до 2005 року потреба в гаражах зросте втричі, то стане очевидним: проблема вимагає якнайшвидшого вирішення.

Гаражі для власних легкових автомобілів — дуже потрібні. Але ще більш потрібен елементарний порядок їх будівництва, виділення для таких цілей земельних ділянок.

ГАРАЖОМАНІЯ

Однозначно оцінювати самозахоплення не можна. Скажімо, чи великий гріх у тому, що пенсіонер самовільно зайняв клаптик забутого пустирища, де, крім сміття, нічого не було?

Однак закон є закон. Інша справа, що він повинен бути справедливим до всіх без винятку.

Самовільне захоплення навіть невеликої ділянки землі нерідко аж надто суворо карається: зносять бульдозером збудоване, штрафують, притягують до суду. Але поряд з цим чимало фактів свідчать про те, що грубе порушення земельного законодавства відверто потурається.

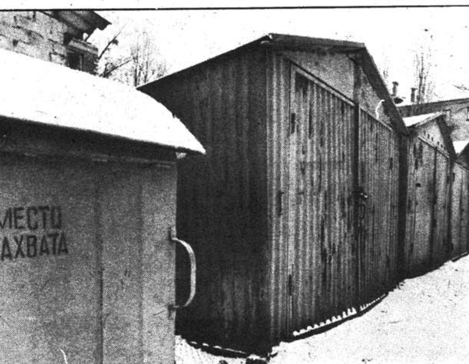

Якщо одні власники легкових автомобілів сушать голову над розв'язанням гаражних проблем, то в інших труднощів не виникає. Є такі спритники, що й свою «Волгу» прилаштували і на продаж гараж «склепали» на захопленій території.

Особливо помітно це в Києві. І не десь на околицях, а майже в центрі міста. Наприклад, лише в Жовтневому районі на подвір'ях будинків — понад 200 самовільно побудованих гаражів. Якщо врахувати і ті, що на відомчих площах, то цифра буде ще більш вражаючою. Це офіційні дані. А скільки самозахоплень не взято «на замітку»?

На невеличкій території, оточеній житловими будинками по вулиці Машинобудівній, 32, 34, 36, Гарматній, 20, розмістилося понад два десятки гаражів. Чиї вони? Хто дозволяв їх ставити на дитячому майданчику і так затиснутого довкруг двору, під самими дверима у підстанції № 14 Київської станції швидкої і невідкладної допомоги?

Фото Миколи Козловського.

У районі вулиці Західної на місці зруйнованої церкви гаражники, мов на глум, понаваблювали купи сміття, будівельного та побутового мотлоху. Жаль, що цього безбожного неподобства не видно з вікон Жовтневого райвиконкому, так само як і з райвідділу міліції.

— Міська влада, — розповідає народний депутат Київради В. Черінько, — має притягти до відповідальності керівників установ і організацій, які незаконно перетворили мальовничі куточки природи то у промзону, то на нагромадження гаражів. Президія міської Ради народних депутатів доручила свого часу бюро технічної інвентаризації негайно провести облік зведених будівель. Однак чомусь не поспішають працівники цього бюро. Міський комітет охорони природи і його голова М. Гладкий ніяк не наважаться подати до прокуратури матеріал на порушників земельного законодавства. А начальник управління «Київзеленбуд» О. Давиденко взагалі займає у цій критичній ситуації позицію стороннього спостерігача.

— За незаконне будівництво гаражів, — розповідає старший лейтенант міліції, дільничний інспектор Жовтневого РВВС Києва Віктор Кицюк, — ми складаємо адміністративні протоколи. Направляємо їх на розгляд адміністративної комісії виконкому. А там вирішують: зносити гаражі чи узаконити їх.

Саме так і роблять не тільки у Жовтневому, а й інших райвиконкомах: одних карають (як правило, маленьких «рибок»), а інших милують та ще й «узаконюють».

То тут, то там з'являються кооперативи, що будують гаражі. Ясна річ, кооператорів хвилюють свої проблеми. А там — хоч трава не рости. І не росте. Де ще рік-два тому спокійно відпочивали літні люди і бавились діти, тепер нема де відпочити, подихати свіжим повітрям.

Серед тих, хто окупував якусь територію, чимало таких, до кого непросто підступитися. Покажуть, наприклад, документи на відведення певної ділянки землі, а то й дозвіл на вирубування дерев. Але це тільки на перший погляд «усе законно». Скажімо, кооператив «Лук'янівець» домігся дозволу на 0,3 гектара землі, а захопив півтора гектара. Кооператив «Динамо» (вул. Шалетт) замість 0,48 обгородився на площі 1,3 гектара.

Уже не один рік Комітет охорони природи Києва веде нервівний «бій» з переважаючими силами губителів природи у військових мундирах. Зокрема, не раз писали листи на ім'я військового прокурора Київського військового округу. Нагадували про те, що продовжує грубо порушуватися природоохоронне законодавство при будівництві гаражів у кварталі 94 відомого Бучанського лісництва в Дарницькому районі Києва. На місці самовільно спиляних десятків велетенських сосон виросли гаражі заводу залізобетонних виробів. Але винних, як і слід було чекати, не знайшли. Можливо, тому, що це гаражі не солдатські.

Ще 29 грудня 1987 року (мов новорічне привітання) військовому прокурору відділу загального нагляду ВП КВО, а також Київській міській інспекції охорони природи (нині комітет. — **Ред.**) надійшла відповідь від заступника командуючого військами Київського військового округу генерал-майора С. Болбаса (№37/10/469: «Вырубка деревьев в районе завода ЖБИ (квартал № 94 Бучанского лесничества) действительно имела место, однако к строительству гаражей она не имела никакого отношения, так как была произведена по ходатайству (!)Дарницкого участка энергоснабжения Юго-Западной железной дороги в целях безопасности движения поездов и сохранности контактной сети на седьмом-восьмом километре Яготинского направления».

Можна подумати, що поїзди ходять квадратно-гніздовим способом.

Тоді ж генерал-майор С. Болбас запевнив, що «недостатки, отмеченные в предписании Киевской городской инспекции по охране природы, устранены в установленные ею сроки».

На жаль, вони «устраняются» й по сьогодні. Точніше — розростаються.

— Нема чого дивуватися, — говорить провідний інспектор Київського міського комітету охорони природи В. Руденко. — Адже дехто із службових осіб, покликаних охороняти природу, у запалі гаражоманії сам подає недостойний приклад. Зокрема, заступник начальника Головкиївархітектури В. Дубок обрав місце для власного гаража у заповідному урочищі Кмитів Яр у Шевченківському районі. До того ж, при ритті котлована ковшем екскаватора понівечено коріння 400-літнього дуба.

Подібних фактів можна навести чимало.

— Але чому це повинно турбувати лише працівників Київського міського комітету охорони природи? — справедливо обурюється інспектор М. Плюта. — Чому цього не помічає міська прокуратура?

У старшого прокурора відділу з питань нагляду за додержанням законодавства у справі охорони природи та адміністративних правопорушень прокуратури Києва С. Калашнюка ми запитали, як прокуратура реагує на порушення природоохоронного закону та самозахоплення землі. Але «службової таємниці» він не розкрив.

Та й «завалена» прокуратура іншими справами. Очевидно, не до природи. Тому й почувають себе так вільно порушники закону.

За 200 метрів від станції метро «Святошино» стоять ряди металевих гаражів. Мало не на кожному з них рябіє трафаретний напис: «Предписываем убрать гараж... и явиться в Ленинградский райисполком».

І що ж? Самовільно нагромаджених гаражів не зменшується.

Сердиті написи тепер [illegible]го не лякають. Та й порушують закон почасти ті, проти кого юридичні норми безсилі.

Можна говорити про необхідність різкого ужорсточення відповідальності, у тому числі й працівників міліції, прокуратури, за вкрай недостатнє виконання своїх обов'язків. Але лише цим справи не вирішити. Тим більше, що караються, як правило, слабші. Сильним усе сходить з рук.

Несправедливо було б не звертати уваги на те, [illegible] багатьом власникам автомобілів доводиться місяцями, а то й роками вирішувати гаражне питання в лабіринтах бюрократичних кабінетів. А ночами — схоплюватись і вдивлятись у вікно, чи не вкрали машину або чи не розібрали її на запчастини. [illegible]умається, вже на стадії продажу автомобіля його покупцеві має бути гарантовано надійне зберігання машини. Зараз же покупець забезпечений єдиним правом — сплатити суму, що в десяток разів перевищує справжню вартість.

Отже, насамперед треба вирішити проблему будівництва для власників автомобілів надійних стаціонарних гаражів. Мається на увазі будівництво багатоповерхових, підземних та інших видів гаражів — великої місткості, екологічно чистих і не потребуючих надмірних витрат, особливо земельного фонду.

Обнадійливу ідею в цьому подав заступник голови Залізничного райвиконкому Києва М. Шейко. Спроектований за його ініціативою сучасний гаражний корпус на 7800 автомобілів з усіма видами їх обслуговування міг би помітно ослабити гаражний ажіотаж, особливо, коли побудувати кілька таких гаражів. Але від ідеї до діла — шлях дуже далекий. Крім того, велике скупчення автомобілів не повинно бути аварійно небезпечним.

А поки що потрібен елементарний порядок їх будівництва, виділення для таких цілей земельних ділянок тощо. Самозахопленням час покласти край. Бо може дійти до того, що завтра не буде чого захоплювати.

Володимир ОЛЕФІРЕНКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

ВІДНОВИТИ ПРИРОДНИЙ БАЛАНС

Об'єднати зусилля природоохоронних служб Чернівців і підвищити ефективність їх роботи по оздоровленню навколишнього середовища допоможе створена тут Науково-екологічна рада. До її складу увійшли міський та обласний комітети охорони природи, Міська санітарно-епідеміологічна станція, рух «зелених» Буковини, кафедра природознавства місцевого університету.

Прийнята програма передбачає широкий спектр робіт: створення екологічного атласу і шумової карти міста, проведення всебічних досліджень гідротехнічного режиму ріки Прут, з якої жителі міста одержують питну воду, інвентаризація зелених насаджень, їх благоустрій. Вже встановлено радіологічний, хімічний і санітарний контроль за якістю продуктів харчування, що надходять на прилавки ринків і магазинів, у дитячі і лікувальні заклади, почалося складання екологічних паспортів промислових підприємств та організацій.

Новий підрозділ, який діє при виконкомі міської Ради народних депутатів, наділений великими правами. Він притягуватиме до відповідальності службових осіб, винних у забрудненні води, грунту і повітря, застосовуватиме санкції щодо неблагополучних в екологічному відношенні виробництв, транспортних та будівельних організацій, аж до повного закриття окремих дільниць, цехів і цілих підприємств.

В. ПЕЛЕХ,
кор. Укрінформ.

ДОПОМОГА З РЕЙНЛАНДІЇ

Якщо з Кельна їхати поїздом вниз по течії Рейну, перед очима розгортається мальовнича картина: круті пагорби, порослі лісом, на вершинах — старовинні замки, невеликі затишні містечка, середньовічні церкви... Рейн несе свої хвилі, незважаючи на нові часи, перенасичені «дарами» індустріальної цивілізації.

Поїзд мчить. Одна за одною минають станції. Бонн, Андернах, незабаром Кобленц.

Несподівано у рейнський пейзаж вриваються дві велетенські труби. Поряд з ними — напівкуля. Атомна станція. Коли я дізнався, що вона не працює, то згадав про мету своєї поїздки до цього краю, — зустрітися у Кобленці з Аннелізе Рієс, однією із засновників екологічного товариства «Громадська ініціатива задля охорони навколишнього середовища». Це товариство, що об'єднує жителів кількох німецьких містечок над Рейном, розгорнуло свою діяльність саме у зв'язку з атомною станцією на Рейні. Члени товариства писали в пресі про серйозні недоліки в проектуванні станції, робили фотознімки «планових» викидів, влаштовували пікети. І таки добилися того, що на станцію у густозаселеній частині Німеччини звернули увагу.

Товариство займається також спостереженням за рослинними мутаціями. Зроблено десятки знімків рослин з чітко вираженими мутаціями, що з'явилися буквально кілька років тому. Однією з найбільш вірогідних причин мутацій може бути саме вплив радіації. Безперечно, це надзвичайно цінний матеріал для наукових досліджень і, не меншою мірою, роздумів про планетарну причетність кожної держави, кожного енергетика до проблеми виживання на землі людини і людства.

Останнім часом «Громадська ініціатива...» займається новим для неї проектом під назвою: «Акція допомоги дітям Чорнобиля», хоча це не зовсім точно, адже йдеться не про одноразову акцію.

Саме у зв'язку з цим я і зустрівся з Аннелізе Рієс, яку мені представила недавня стажерка Київського державного університету з питань української історії і культури, член цього товариства Вероніка Вендланд. Аннелізе розповіла про роботу товариства щодо підготовки проекту «Діти Чорнобиля». Членами товариства є люди, що представляють різні суспільні верстви німецького населення. Вони об'єднані бажанням допомогти потерпілим від Чорнобиля. Перший етап їхнього проекту — організувати наступного літа відпочинок 40—50 дітей у Німеччині.

У зв'язку з цим товариство намагалось встановити контакти із зацікавленими організаціями на Україні чи в Білорусії. На жаль, «ініціативники» не отримали відповідей ні з радянського посольства у Бонні, ні з інших поважних установ. Члени товариства у моїй присутності зробили нову благородну спробу — підготували листа, щоб, як вони гадають, через надійні руки передати його на Україну. В цьому листі, зокрема, наголошується на тому, що «Громадська ініціатива...» — підкреслюю! — «не переслідує жодних комерційних чи рекламних цілей», а намагається подати конкретну посильну допомогу чорнобильцям «без посередників у бюрократичних структурах».

Хочеться вірити, що цього разу товариство одержить відповідь, більше того — що добрі наміри здійсняться.

Тим часом в Рейнланді шириться кампанія, що має на меті збір пожертвувань на користь дітей Чорнобиля: випущена спеціальна листівка товариства, з'явилися численні публікації про чорнобильських дітей у німецьких газетах «Райнцайтунг», «Локанцайгер Бендорф — Валлендар», «Штатцайтунг».

Ось лише кілька заголовків, які промовисто свідчать про наміри товариства: «Чорнобильські діти повинні приїхати і до Бендорфа», «Допомогти дітям Чорнобиля», «Більше 60 сімей хочуть допомогти», «Найбільше страждають чорнобильські діти», «Ми можемо подати їм допомогу».

Збираються пожертви на підприємствах, на спеціально влаштованих виставках. Значна сума грошей була зібрана членом товариства А. Генке у час роздвяних свят на одному з машинобудівних заводів. Планується видання спеціальної книги кулінарних рецептів, виручені гроші за яку підуть також для чорнобильців. Проводиться багато інших заходів, спрямованих на пропаганду благородного проекту екологічного товариства.

Словом, я познайомився з ініціативними і чуйними людьми, які щиро бажають хоча б якось ослабити страшний удар чорнобильської катастрофи. Їхні зусилля гріх не помічати в Україні, адже ці люди добре пам'ятають про трагедію 1986 року, вивчають у себе фотографії квітів-мутантів і, певна річ, ні у себе, ні у нас не хочуть бачити людей-мутантів.

Від Рейнландії до Чорнобиля більше двох тисяч кілометрів. Але чи є відстань між стривоженими серцями людей? Ми — люди. Ми живемо на одній планеті, здоров'я і майбутнє якої залежить нині від здоров'я нині сущих людей, насамперед — дітей.

Думаючи про це, вважаю за потрібне повністю процитувати згаданого листа наших нових друзів з Рейнландії й адресую його «Зеленому світу» України, а ще більше — Чорнобильській комісії Верховної Ради республіки, яку очолює В. Яворівський:

«До вас звертаються члени екологічного товариства «Громадська ініціатива задля охорони навколишнього середовища» з Рейнландії. Ми не переслідуємо жодних комерційних чи рекламних цілей. Усі ми стурбовані екологічним майбутнім землі й намагаємося конкретно сприяти охороні навколишнього середовища.

Мета проекту, який пропонуємо, — допомога дітям, що постраждали від чорнобильської катастрофи.

Минулого літа неподалік від нашого міста вже побували на відпочинку діти з району Чорнобиля. Ми також хочемо прийняти у липні — вересні 1991 року 30—40 дітей разом з 5—10 матерями на оздоровлюючий відпочинок (приблизно три тижні).

Деякі з нас розмовляють російською й українською мовами. Сподіваємося, що ми знайдемо людське порозуміння, не відчуємо ні міжнаціональних, ні мовних бар'єрів.

Готуючи свій проект, зараз працюємо над програмою безплатних екскурсій, збираємо гроші для оплати проїзду наших гостей.

Хочеться, щоб цією акцією не обмежилася наша допомога потерпілим від чорнобильської катастрофи, яка стала великим нещастям України, Білорусії, Росії. І не тільки!

Розраховуємо на те, що наш лист викличе у вас зацікавленість, допоможе в реалізації задуманого нами проекту, сприятиме подальшим прямим контактам без посередників у бюрократичних структурах.

З надією і вірою на спільне виживання в складному світі.

Аннелізе РІЄС, м. Бендорф, ФРН».

Ще раз перечитав знайомий текст. Це не просто лист, а протягнута людська рука, сповнена щирого наміру допомогти майбутньому України. Було б дивно, якби вона зависла в повітрі над просторами нової Європи, що звільняється від примар холодної війни.

Поспішаймо назустріч один одному. Хай торжествує дружній потиск німецьких і українських рук на порозі європейського дому. І нехай не підтвердяться припущення, які виникають в процесі вивчення рослин-мутантів на берегах Рейну, оспіваної німецькими поетами ріки, що нині відчуває себе сестрою Прип'яті.

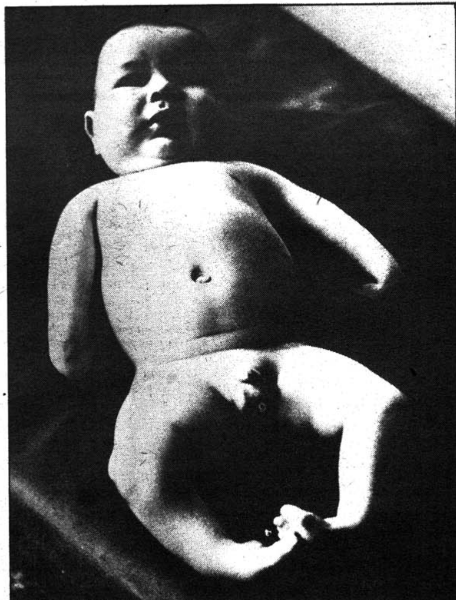

Роман ОСАДЧУК,
аспірант романо-германської філології Київського держуніверситету імені Т. Шевченка.

Чорнобильська катастрофа стала великим нещастям України, Білорусії, Росії. І не тільки!

Хто відповість за страшне каліцтво тисяч і тисяч дітей, горе матерів?

Я познайомився з ініціативними і чуйними людьми, які щиро бажають ослабити страшний удар чорнобильської трагедії.

Вони вивчають фотографії квітів-мутантів і, певна річ, ні у себе, ні у нас не хочуть бачити людей-мутантів.

ОЗДОРОВЛЕННЯ ЧЕРЕЗ... ПАСПОРТ

Ряд одеських підприємств — «Кисеньмаш», трикотажне об'єднання імені Н. Крупської, цементний та припортовий заводи, деякі інші — за допомогою природоохоронних органів розробили власні екологічні паспорти. Скажете, чергова надумана новація! Були ж уже паспорти соціального розвитку колективів, цілих регіонів. А який результат?

— А ми вважаємо, що екологічні паспорти підприємств — річ зараз найнеобхідніша, — стверджує голова Одеського міського комітету охорони природи С. Перфильєв. — Їх упровадження може швидше оздоровити екологічну обстановку в місті і регіоні в цілому.

Власне, з ініціативи комітету і почалась паспортизація. Деякі керівники тут же відгукнулися на неї, бо побачили в новації не стільки прагнення природоохоронних органів «загнуздати» підприємства, скільки власну користь. Справді, хіба не в інтересах трудового колективу при переході на платне природокористування докладно знати, де та чому виробництво забруднює повітря, воду? Тільки володіючи такою інформацією, можна за допомогою організаційних технологічних заходів усунути першопричини екологічно шкідливих викидів і до мінімуму знизити платню за природокористування у міський бюджет. Бо кожен, хто мешкає у місті, має бути небайдужим до чистого повітря і води, а також в якому морі купатися йому і його близьким.

На жаль, так міркують далеко не всі. Хоча міський комітет по охороні природи вже більш як півроку тому висунув ідею екологічної паспортизації, готовий надати у її здійсненні допомогу, однак з 250 великих підприємств, які поки що досить відчутно забруднюють навколишнє середовище, відгукнулись лише два десятки. А без цього, вважає С. Перфильєв, не можна перейти й до екологічної паспортизації районів, Одеси в цілому, й комплексного екологічного оздоровлення.

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України»

Одеса.

Актуальне інтерв'ю

Усім нам хоче

Наша розмова з народним депутатом України, першим заступником міністра внутрішніх справ УРСР, генерал-лейтенантом внутрішньої служби ***В. ДУРДИНЦЕМ***

В. В. Дурдинець — народний депутат УРСР, генерал-лейтенант внутрішньої служби, перший заступник міністра внутрішніх справ УРСР, 1937 року народження. Закінчив юридичний факультет Львівського державного університету імені І. Франка. З 1979 року працює в органах МВС, з 1982 року — перший заступник міністра, заслужений працівник МВС.

— Василю Васильовичу, Верховна Рада УРСР не раз так чи інакше торкалася проблем, пов'язаних із зміцненням правопорядку в республіці. І все ж нам не стало спокійніше жити. Чому нам ніяк не вдається приборкати злочинців? І яка взагалі картина у цій справі на Україні?

— Якщо взяти статистику, то вона нагадує зведення з поля бойових дій. Торік у республіці вчинено майже 370 тисяч злочинів, що на 14,7 відсотка більше, ніж у 1989 році. Серед них 2823 вбивства, 20880 пограбувань і розбійних нападів, 6673 громадянина одержали тяжкі тілесні ушкодження. 41 тисячу злочинів скоїли особи, які були раніше засуджені. Близько 29 тисяч злочинців за неповнолітніми. На шляхах республіки загинуло 9,6 тисячі і поранено 53,5 тисячі чоловік. Як бачите, криміногенна обстановка у республіці значно загострилась. Найбільш непокоять нас Дніпропетровська, Львівська, Кримська, Одеська, Харківська, Миколаївська, Чернігівська, Запорізька, Житомирська, Луганська, Донецька області і Київ. Таке враження, що в країні, яка живе у мирний час, сьогодні розгорілася справжня війна. Та, яку веде проти нас злочинний світ. Дії його стають дедалі зухвалішими, витонченішими. Наростає озброєність, агресивність і жорстокість злочинного елементу, його зрощення з верхводами тіньової економіки. Наркоманія, проституція, валютні махінації, спекуляція набувають прямо-таки загрозливих розмірів.

Отже, обстановка в республіці складна. І вона нікого не залишає байдужим, і передусім правоохоронні органи. І люди обгрунтовано вимагають надійних гарантій забезпечення особистої і майнової безпеки від злочинних посягань, дотримання їх конституційних прав.

20 серпня минулого року Рада Міністрів УРСР затвердила Республіканську програму по боротьбі із злочинністю на 1990—1995 роки, а Верховна Рада Української РСР прийняла відому постанову «Про невідкладні заходи по зміцненню законності і правопорядку в республіці». В їх підготовці ми брали безпосередню участь. У цих документах передбачено, що для боротьби із злочинністю конче необхідно об'єднати зусилля всіх державних і правоохоронних органів, науковців, широку громадськість. Адже зміцнення правопорядку — це питання загальнодержавне, загальнолюдське, загальнонародне.

Звичайно, основне навантаження в цій справі лягає на правоохоронні органи і, в першу чергу, на працівників міліції. Думаючи, як найефективніше забезпечити оперативне вирішення проблем, спрямованих на зміцнення законності і правопорядку, приходжу до висновку, що координацію діяльності правоохоронних органів, всієї правоохоронної системи міг би найкраще здійснити спеціальний Республіканський центр боротьби із злочинністю. Він необхідний хоча б тому, що нам сьогодні потрібні науково обгрунтована правова політика і єдина програма дій, глибокий аналіз, об'єктивна оцінка стану правопорядку, громадської і державної безпеки, розробка комплексних програм, проектів, законодавчих актів, надійний контроль за виконанням законів і постанов, які приймаються Верховною Радою і Радою Міністрів України.

Я не хотів би, щоб мене зрозуміли так, нібито прагну перекласти відповідальність за стан правопорядку в республіці на когось іншого. Просто зауважую, що без спільних дій всіх зацікавлених організацій, державних структур, інститутів немислима успішна боротьба із злочинністю. Нами, наприклад, уже зараз реалізуються програми і плани спільних дій МВС і КДБ УРСР, Прокуратури республіки по боротьбі із організованою злочинністю й економічним саботажем.

— Все це плани. В дійсності правопорядок у республіці сьогодні не задовольняє нікого. Наші читачі в листах до редакції пишуть, що бояться вийти у вечірній час на вулицю, остерігаються відпускати на прогулянку дітей. На боротьбу із злочинцями кидають цілі загони спеціалістів, а зрушень на краще не помітно.

— Згоден: кількість злочинів, вчинених на вулицях і громадських місцях, зростає. І це нас дуже непокоїть. Однак давайте будемо реалістами, подивимося на ці факти з другого боку. Так от, проведені розрахунки засвідчують, що в Англії, Данії, Німеччині на кожного поліцейського припадає від 500 до 700 жителів. У Канаді, Туреччині, Швеції та деяких інших країнах — до однієї тисячі чоловік. У нас же на одного міліціонера патрульно-постової служби припадає три з половиною тисячі чоловік. Більше того, з 434 міст республіки у 169 зовсім немає підрозділів патрульно-постової служби. Отож, не будемо поспішати з оцінкою ефективності нашої роботи.

Але й тут з'явилися добрі тенденції. У багатьох містах уже почали розуміти важливість тісної співпраці з міліцією. Тільки за два останні роки за рахунок трудових колективів додатково введено майже 14 тисяч міліціонерів патрульно-постової служби і дільничних інспекторів міліції. Прикладом тут служать Луганська, Одеська, Вінницька, Дніпропетровська, Кіровоградська, Харківська, Полтавська і Черкаська області.

Тепер, коли Верховна Рада УРСР 29 листопада минулого року прийняла ухвалу, де рекомендується керівникам підприємств, установ, організацій виділяти кошти місцевим Радам для збільшення штатної чисельності підрозділів міліції, поліпшення їхнього матеріально-технічного забезпечення, ми розраховуємо на те, що до проблем міліції скрізь поставляться уважніше.

У ряді місць, після відчутного спаду останніми роками, знову активізується діяльність добровільних народних дружин. Так, виконком Харківської обласної Ради народних депутатів прийняв рішення про відновлення посади інструкторів по роботі з ДНД при міськрайвиконкомах. У свою чергу за рішенням колегії УВС області в міськрайвідділах внутрішніх справ введені посади старших інспекторів з організації взаємодії з громадськістю. При міськрайвиконкомах створюються спеціальні фонди заохочення дружинників, для них встановлені окремі пільги. В Харкові відкривається навчальний центр для організації правового навчання народних дружинників. Таку ж роботу на наше прохання Рада Міністрів УРСР рекомендувала проводити всім облвиконкомам України.

— Ми часто стаємо свідками подій, коли працівники міліції діють ледь не в фронтових умовах. Гинуть люди. І нерідко тому, що вони зв'язані законами, де застосувати зброю не менш небезпечно, ніж вести бій із озброєними злочинцями. Як ви дієте як депутат, щоб зробити службу міліціонера все-таки безпечнішою?

— Робота в міліції завжди була не з легких. І більшість людей, думаю, знає, чому праця охоронця правопорядку вважається складною, відповідальною і в той же час небезпечною. Тільки за останні три роки загинуло 50 працівників органів внутрішніх справ і поранено понад 700. Є, так би мовити, суб'єктивні причини. Але й є такі, як погане матеріально-технічне забезпечення органів внутрішніх справ, важкі умови праці і побуту їх працівників. На озброєнні міліції майже половина давно застарілих засобів зв'язку. Понад нормативні строки експлуатується майже 40 процентів автомобілів. Є в нашій республіці, на жаль, відділи міліції, які розташовані в непристосованих і аварійних приміщеннях.

Як приклад можна взяти відоме місто-курорт Ялту. Злочинність за останні п'ять років там зросла на 20 відсотків. Зараз вкрай необхідно мати не менше 60 слідчих, а їх у місті є 27, працівників карного розшуку потрібно 100, а працює 50. В плачевному стані транспорт.

Або візьмемо проблеми підрозділів найбільш мобільної служби — патрульно-постової. Їм не вистачає понад 400 транспортних одиниць. Половина працівників не забезпечена житлом. А звідси і велика плинність кадрів. У підрозділах 50—60 процентів міліціонерів служать не більше трьох років, мають недостатній професіональний рівень. І, як наслідок, низька ефективність їх роботи.

Наші експертні служби, скажімо, оснащені фотолабораторіями всього на 13 відсотків, а відеомагнітофонами на три відсотки від норми.

У питанні матеріально-технічного забезпечення ми повинні йти значно далі. Нам конче необхідні перспективні загальнодержавні програми комп'ютеризації й технічного переозброєння усієї системи МВС.

Наведу такий приклад. Нашому міліціонеру, щоб перевірити, чи притягалась особа до кримінальної відповідальності, необхідно 5—7 днів, у той же час як американський поліцейський одержує подібну інформацію за одинадцять секунд, не виходячи із службового автомобіля.

Вважаю, що було б правильно і справедливо встановити такий порядок, аби частину грошей, одержаних від прибутків виправно-трудових закладів, митних зборів, податків на шляхах, що їх здійснює міліція, перераховувати органам внутрішніх справ.

Минулого року, наприклад, за надання дозволів і видачу документів на виїзд за кордон та в'їзд до СРСР службами ВВІР республіки в місцевий бюджет надійшло понад 100 мільйонів карбованців. Але сама служба ВВІР від цього прибутку не одержала ні копійки. Хоча за останні роки обсяг робіт тут зріс більш як у 30 разів. Тільки минулого року працівниками цієї служби було прийнято 6 мільйонів відвідувачів. Для поліпшення їх роботи сьогодні треба щонайменше 500 співробіт-

ників. Та
розташован
ли, не від
часу.

— При
Радою УР
посилення
чинністю і
працівникі
органів ре
мірою пов
проблем в
ронців?

— Спод
Уперше за
ня республ
кларації п
веренітет
но і прий
«Про мілі
ложення
тільки с
органів
а й за
інтереси,
боди всіх
них орган
ганізації
чітко й
зрозуміло
визначені
працівникі
співробітн
слухачів н
органів в
також в
внутрішні

У ціло
ліцію» с
за все, н
порядку
публіц
ня і д
кожним ч

Великі
мо на ре
Верховно
яку вже
но з не
роки пер
органам
тобуси, м
ти для п
тоінспекц
собів з
звуко-, ві
радіостан
собів інд
ту. Вся
помог
хідна
Верховні
за таку
чергу
справ зо
тивізуват
бі із з
порушен
печити с

Упевне
повинне
кони. Ю
практика
покінчит
ми в дік
Наприкл
кодекс У
ло внесе
його зат
мі статт
по кільк
билося
лення бо
тю, при
вувалось
покаранн
перевихо
кінцевом
так, що
шій кра
суворе
роки Ра
результа

Обста
розробле
зважено
конодавс
зараз за
путати,
ні праці
них орга
лення —
ектів за
охоронно
дуть вне

куратури республіки по боротьбі із організованою злочинністю й економічним саботажем.

— Все це плани. В дійсності правопорядок у республіці сьогодні не задовольняє нікого. Наші читачі в листах до редакції пишуть, що бояться вийти у вечірній час на вулицю, остерігаються відпускати на прогулянку дітей. На боротьбу із злочинцями кидають цілі загони спеціалістів, а зрушень на краще не помітно.

— Згоден: кількість злочинів, вчинених на вулицях і громадських місцях, зростає. І це нас дуже непокоїть. Однак давайте будемо реалістами, подивимося на ці факти з другого боку. Так от, проведені розрахунки засвідчують, що в Англії, Данії, Німеччині на кожного поліцейського припадає від 500 до 700 жителів. У Канаді, Туреччині, Швеції та деяких інших країнах — до однієї тисячі чоловік. У нас же на одного міліціонера патрульно-постової служби припадає три з половиною тисячі чоловік. Більше того, з 434 міст республіки у 169 зовсім немає підрозділів патрульно-постової служби. Отож, **небезпечно, ніж вести бій із озброєними злочинцями. Як ви дієте як депутат, щоб зробити службу міліціонера все-таки безпечнішою?**

— Робота в міліції завжди була не з легких. І більшість людей, думаю, знає, чому праця охоронця правопорядку вважається складною, відповідальною і в той же час небезпечною. Тільки за останні три роки загинуло 50 працівників органів внутрішніх справ і поранено понад 700. Є, так би мовити, суб'єктивні причини. Але й є такі, як погане матеріально-технічне забезпечення органів внутрішніх справ, важкі умови праці і побуту їх працівників. На озброєнні міліції майже половина давно застарілих засобів зв'язку. Понад нормативні строки експлуатується майже 40 процентів автомобілів. Є в нашій республіці, на жаль, відділи міліції, які розташовані в непристосованих і аварійних приміщеннях.

Як приклад можна взяти відоме місто-курорт Ялту. Злочинність за останні п'ять років там зросла на 20 відсотків. Зараз вкрай необхідно мати не менше 60 слідчих, а їх у місті є 27, працівників карного розшуку потрібно 100, а працює 50. В плачевному стані транспорт. Та приміщення, де розташовані окремі підрозділи, не відповідають вимогам часу.

— Прийняття Верховною Радою УРСР законів про посилення боротьби із злочинністю і правовий захист працівників правоохоронних органів республіки значною мірою повинно зняти багато проблем в роботі правоохоронців?

— Сподіваюсь, що так. Уперше за всі роки існування республіки на основі Декларації про державний суверенітет України розроблено і прийнято Закон УРСР «Про міліцію». Його положення стосуються не тільки особового складу органів внутрішніх справ, а й зачіпають особисті інтереси, права і свободи всіх громадян, державних органів, громадських організацій. У новому законі чітко й [illegible]ретно, а[illegible]овне, зрозуміло для всіх людей визначені права й обов'язки працівників міліції та інших співробітників, курсантів, слухачів навчальних закладів органів внутрішніх справ, а також військовослужбовців внутрішніх військ.

У цілому Закон «Про міліцію» спрямований, перш за все, на зміцнення правопорядку і законності в республіці, [illegible]ибоке усвідомлення і дотримання його норм кожним членом суспільства.

Великі надії ми покладаємо на реалізацію постанови Верховної Ради УРСР, про яку вже велась мова. Згідно з нею уже в найближчі роки передбачено виділити органам МВС автомобілі, автобуси, мотоцикли, вертольоти для підрозділів державтоінспекції, десятки тисяч засобів зв'язку, комплектів звуко-, відео-, телеапаратури, радіостанцій, спеціальних засобів індивідуального захисту. Вся ця матеріальна допомога сьогодні вкрай необхідна міліції. І ми вдячні Верховній Раді республіки за таку допомогу. В свою чергу органи внутрішніх справ зобов'язані значно активізувати роботу у боротьбі із злочинністю і правопорушеннями, на ділі забезпечити спокій людей.

Упевнений, що суспільство повинне мати стабільні закони. Юридична наука і практика нарешті повинні покінчити з частими змінами в діючому законодавстві. Наприклад, у кримінальний кодекс Української РСР було внесено 583 зміни з часу його затвердження. В окремі статті зміни вносились по кілька разів. Все це робилося під приводом посилення боротьби із злочинністю, при цьому мало враховувалось те, що суворість покарання рідко коли сприяє перевихованню людини. В кінцевому підсумку склалося так, що в часи застою в нашій країні діяло найбільш суворе законодавство за всі роки Радянської влади, а результат — знаєте який.

Обставини потребують розроблення нового, більш зваженого кримінального законодавства. І цією справою зараз займаються народні депутати, науковці та практичні працівники правоохоронних органів. У стадії розроблення — великий пакет проектів законів з питань правоохоронної діяльності, які будуть внесені на розгляд Верховної Ради Української РСР.

— Сьогодні особливо гостро розгорнулася боротьба із злочинністю в сфері економіки, тим більше, що перехід на ринкові відносини диктує свої умови. Як міліція справляється з цими новими явищами?

— Кожний новий період чи етап розвитку суспільства породжує свої проблеми. Розбалансованість економіки, бідний споживчий ринок, спад промислового виробництва, безперечно, породили дефіцит на продукти і промислові вироби, сплеск спекуляції. В зв'язку з цим нами створені спеціальні підрозділи міліції для боротьби зі спекуляцією. Тільки минулого року працівниками цих підрозділів було виявлено близько 10 тисяч, в тім числі 2,7 тисячі фактів спекуляції в значних і особливо значних розмірах, прихованих товарів на суму понад 8 мільйонів карбованців.

Підрозділи боротьби з розкраданням соціалістичної власності запобігли також вчиненню 6,5 тисячі підготовлених злочинів на підприємствах і в організаціях.

Так, у Сумах виявлено злочинну групу працівників торгівлі, які за певну винагороду продали спекулянтам з Литви близько 4 тисяч пляшок горілки. Багато товарів зникає з наших прилавків для вивезення за кордон. У Керчі працівники міліції зупинили спробу вивезти в Грецію однією жителькою Сімферополя 14 піаніно, 10 холодильників, 343 комплекти сервізів, 7 тисяч метрів тканин та інших товарів на суму понад 250 тисяч карбованців. Зараз по цих та інших викритих нами численних подібних злочинах ведеться слідство, правопорушників чекає суворе покарання. Про них ми після судового розгляду повідомимо громадськість республіки.

Великі навантаження ляжуть на нас в умовах переходу до ринкової економіки. Ясно, що нам обов'язково доведеться активізувати захист економічних прав громадян, підприємств і держави, всіх видів власності, в тому числі і особистої, ліквідовувати правові перепони для пожвавлення господарської діяльності, становлення ринку. Хочемо ми того чи ні, але багато хто захоче погріти руки на новаціях, і ми до цього готуємось заздалегідь. Виконанню поставлених завдань сприятимуть і Укази Президента СРСР «Про заходи по забезпеченню боротьби з економічним саботажем та іншими злочинами у сфері економіки» та «Про заходи по посиленню боротьби із найбільш небезпечними злочинами і їх організованими формами».

— І все-таки, Василю Васильовичу, чи справимось ми коли-небудь із злочинністю? Чи в силі забезпечити спокій людям? Якщо так, то на чому тримається ваш оптимізм?

— Повинен сказати, що останнім часом активізувалась робота органів внутрішніх справ. Вони почали виходити із стану стагнації, долати кризові тенденції. І хоча нас нерідко критикують, але усе ж таки за останній час міліція стала працювати інтенсивніше. Нами додатково створені оперативні мобільні групи по знешкодженню особливо небезпечних злочинців. Підключили до патрулювання на вулицях у вечірній час співробітників МВС, УВС, щоб збільшити кількість нарядів, охопити більшу територію міст. З допомогою військовослужбовців їх збільшено майже на 600 — у 93 містах та 74 вокзалах, а також аеропортах України.

Працівники міліції стали сміливіше застосовувати зброю. Якщо в 1989 році вони застосовували її 226 разів, то минулого року — 335. Практично тією ж чисельністю оперативно-слідчого апарату розкрито на 20 тисяч більше злочинів, з них тяжких — на 3 тисячі, на 14 тисяч більше розслідувано кримінальних справ, розшукано 17,6 тисячі безвісті зниклих людей, серед яких здебільшого діти. Чимало є позитивного в роботі багатьох інших служб міліції, зокрема пожежної охорони, державтоінспекції, підрозділів охорони, виправно-трудових установ, транспортної міліції.

Разом з тим резерви в нашій роботі ще є. В першу чергу, підвищимо вимогливість і відповідальність працівників за стан правопорядку в республіці. Адже за нас цю роботу ніхто робити не буде. Хоча в цілому я хотів би сказати, що під час найважчих випробувань чесні працівники міліції завжди самовіддано виконували свій службовий обов'язок, уособлюючи кращі людські риси — вірність справі, безстрашність, готовність до самопожертви.

Саме так діяли, скажімо, працівники Болградського райвідділу міліції Одеської області майор Д. Іванов, сержант М. Касанов і старшина М. Фетов під час затримання озброєного автоматом дезертира, який захопив заложниками батька з двома малюками і мав намір вчинити розбійний напад на ощадкасу. В результаті чітко проведеної операції злочинець був знешкоджений, а заложники визволені. Усіх міліціонерів нагор... ном Червоної ...

Сьогодні до ... бу направляют... новному з тр... тивів. Але да... цей процес б... демократичний... ція — об'єкти... приводить до ... ліцію інколи ... випадкові, неч... р'єристи, які с... закони. Таки... ми будемо рі... тися. Я повине... тільки в мину... органів внутрі... ких, що скомп... бе, було звільн... тисячі чоловік... притягнуто до ... відповідальнос...

У той же ч... нів народу, як... серця прийшл... міліцію, ми б... підтримувати, ... турбуватися ... рідних і близь...

Сьогодні слу... як ніколи, тре... стижною. А ... ся тільки тод... з відмінною р... бітна плата ... праці й побут...

І нам хочеться споко...

...улого року ...РСР затвер...ську програ... злочинніс...95 роки, а ... Української ...дому поста...ладні захо... законності ...в республі...готовці ми ...дню участь. ...тах перед... боротьби ...конче необ... усилля всіх ...воохоронних ...в, широку ...дже зміц...рядку — це ...нодержавне, ... загальнона...

...вне наван...праві лягає ... органи і ...а працівни...чи, як най...печити опе...я проблем, ... зміцнення ...авопорядку, ...новку, що ...льності пра...нів, всієї ... системи ...аще здій...ний Рес... центр бо...ністю. Він ... тому, що ...рібні науко...правова по...рограма дій, ...об'єктивна ...авопорядку, ...жавної без...комплексних ... законодав...ий контроль ...конів і по...риймаються ... і Радою ...

... щоб мене ...ібито праг...відповідаль...авопорядку ...огось іншо...кую, що без ... зацікавле... державних ...тів немис...ротьба із ...и, наприк...алізуються ... спільних ...УРСР, Про... не будемо поспішати з оцінкою ефективності нашої роботи.

Але й тут з'явилися добрі тенденції. У багатьох містах уже почали розуміти важливість тісної співпраці з міліцією. Тільки за два останні роки за рахунок трудових колективів додатково введено майже 14 тисяч міліціонерів патрульно-постової служби і дільничних інспекторів міліції. Прикладом тут служать Луганська, Одеська, Вінницька, Дніпропетровська, Кіровоградська, Харківська, Полтавська і Черкаська області.

Тепер, коли Верховна Рада УРСР 29 листопада минулого року прийняла ухвалу, де рекомендується керівникам підприємств, установ, організацій виділяти кошти місцевим Радам для збільшення штатної чисельності підрозділів міліції, поліпшення їхнього матеріально-технічного забезпечення, ми розраховуємо на те, що до проблем міліції скрізь поставляться уважніше.

У ряді місць, після відчутного спаду останніми роками, знову активізується діяльність добровільних народних дружин. Так, виконком Харківської обласної Ради народних депутатів прийняв рішення про відновлення посади інструкторів по роботі з ДНД при міськрайвиконкомах. У свою чергу за рішенням колегії УВС області в міськрайвідділах внутрішніх справ введені посади старших інспекторів з організації взаємодії з громадськістю. При міськрайвиконкомах створюються спеціальні фонди заохочення дружинників, для них встановлені окремі пільги. В Харкові відкривається навчальний центр для організації правового навчання народних дружинників. Таку ж роботу на наше прохання Рада Міністрів УРСР рекомендувала проводити всім облвиконкомам України.

— Ми часто стаємо свідками подій, коли працівники міліції діють ледь не в фронтових умовах. Гинуть люди. І нерідко тому, що вони зв'язані законами, де застосувати зброю не менш

Або візьмемо проблеми підрозділів найбільш мобільної служби — патрульно-постової. Їм не вистачає понад 400 транспортних одиниць. Половина працівників не забезпечена житлом. А звідси і велика плинність кадрів. У підрозділах 50—60 процентів міліціонерів служать не більше трьох років, мають недостатній професіональний рівень. І, як наслідок, низька ефективність їх роботи.

Наші експертні служби, скажімо, оснащені фотолабораторіями всього на 13 відсотків, а відеомагнітофонами на три відсотки від норми.

У питанні матеріально-технічного забезпечення ми повинні йти значно далі. Нам конче необхідні перспективні загальнодержавні програми комп'ютеризації й технічного переозброєння усієї системи МВС.

Наведу такий приклад. Нашому міліціонеру, щоб перевірити, чи притягалась особа до кримінальної відповідальності, необхідно 5—7 днів, у той же час як американський поліцейський одержує подібну інформацію за одинадцять секунд, не виходячи із службового автомобіля.

Вважаю, що було б правильно і справедливо встановити такий порядок, аби частину грошей, одержаних від прибутків виправно-трудових закладів, митних зборів, податків на шляхи, що їх здійснює міліція, перераховувати органам внутрішніх справ.

Минулого року, наприклад, за надання дозволів і видачу документів на виїзд за кордон та в'їзд до СРСР службами ВВІР республіки в місцевий бюджет надійшло понад 100 мільйонів карбованців. Але сама служба ВВІР від цього прибутку не одержала ні копійки. Хоча за останні роки обсяг робіт тут зріс більш як у 30 разів. Тільки минулого року працівниками цієї служби було прийнято 6 мільйонів відвідувачів. Для поліпшення їх роботи сьогодні треба щонайменше 500 співробіт...

...но ліпшими. ...шим, передбач... Законі УРСР ... цію» і постан... Ради УРСР в... да 1990 року... раз вирішуєть... підвищення за... працівників ор... ніх справ.

— Скажіть, ... як нині діє мі... конуючи пост... ної Ради УРС... стопада 1990 ...

— Разом з ... охоронними ор... розроблені спі... заходи по ви... Верховної Ра... нення законно... рядку в респ... ження постано... кожного праці... внутрішніх спр...

Завдання, я... з цієї постано... ленню операти... ки, розглянут... вих засіданнях ... областей і Кр...

...іщення, де
...емі підрозді-
...ють вимогам

...и Верховною
...аконів про
...тьби із зло-
...овий захист
...авоохоронних
...ки значною
...зняти багато
...ті правоохо-

...ь, що так.
...роки існуван-
...а основі Де-
...ержавний су-
...ни розробле-
...Закон УРСР
... Його по-
...уються не
...ого складу
...шних справ,
...ть особисті
...а і сво-
...дян, держав-
...омадських ор-
...вом... аконі
...но, а... овне,
...всіх людей
... й обов'язки
...ції та інших
... курсантів,
...них закладів
...ніх справ, а
...вослужбовців
...ьк.

ховної Ради Української РСР.

— **Сьогодні особливо гостро розгорнулася боротьба із злочинністю в сфері економіки, тим більше, що перехід на ринкові відносини диктує свої умови. Як міліція справляється з цими новими явищами?**

— Кожний новий період чи етап розвитку суспільства породжує свої проблеми. Розбалансованість економіки, бідний споживчий ринок, спад промислового виробництва, безперечно, породили дефіцит на продукти і промислові вироби, сплеск спекуляції. В зв'язку з цим нами створені спеціальні підрозділи міліції для боротьби зі спекуляцією. Тільки минулого року працівниками цих підрозділів було виявлено близько 10 тисяч, в тім числі 2,7 тисячі фактів спекуляції в значних і особливо значних розмірах, прихованих товарів на суму понад 8 мільйонів карбованців. Підрозділи боротьби з розкраданням соціалістичної власності запобігли також вчиненню 6,5 тисячі підготовлених злочинів на підприємствах і в організаціях.

додатково створені оперативні мобільні групи по знешкодженню особливо небезпечних злочинців. Підключили до патрулювання на вулицях у вечірній час співробітників МВС, УВС, щоб збільшити кількість нарядів, охопити більшу територію міст. З допомогою військовослужбовців їх збільшено майже на 600 — у 93 містах та 74 вокзалах, а також аеропортах України.

Працівники міліції стали сміливіше застосовувати зброю. Якщо в 1989 році вони застосовували її 226 разів, то минулого року — 335. Практично тією ж чисельністю оперативно-слідчого апарату розкрито на 20 тисяч більше злочинів, з них тяжких — на 3 тисячі, на 14 тисяч більше розслідувано кримінальних справ, розшукано 17,6 тисячі безвісті зниклих людей, серед яких здебільшого діти. Чимало є позитивного в роботі багатьох інших служб міліції, зокрема пожежної охорони, державтоінспекції, підрозділів охорони, виправно-трудових установ, транспортної міліції.

Разом з тим резерви в націонерів нагороджено орденом Червоної Зірки.

Сьогодні до нас на службу направляють людей в основному з трудових колективів. Але далеко не скрізь цей процес буває гласний, демократичний, а рекомендація — об'єктивною. Все це приводить до того, що в міліцію інколи потрапляють випадкові, нечесні люди, кар'єристи, які самі порушують закони. Таких працівників ми будемо рішуче позбавлятися. Я повинен сказати, що тільки в минулому році з органів внутрішніх справ таких, що скомпрометували себе, було звільнено майже 2,5 тисячі чоловік, а деяких — притягнуто до кримінальної відповідальності.

У той же час кращих синів народу, які за покликом серця прийшли на службу в міліцію, ми будемо всіляко підтримувати, допомагати, турбуватися про їхні сім'ї, рідних і близьких.

Сьогодні службу в міліції, як ніколи, треба зробити престижною. А це може статися тільки тоді, коли разом з відмінною роботою і заробітна плата та умови для праці й побуту будуть значкерівництва міністерства. Наприкінці минулого року ми провели робочі наради з заступниками начальників УВС областей та УВСТ по службі, оперативній, слідчій роботі. Їх увагу було зосереджено на проблемах профілактичної діяльності, своєчасного і повного розкриття злочинів, якісного їх розслідування, посилення боротьби з найбільш небезпечними злочинами, забезпечення безпеки здоров'я та майна громадян від злочинних посягань. Створили групи співробітників міліції по своєчасному попередженню і оперативному розкриттю крадіжок автотранспорту та квартир, а при чергових частинах — групи швидкого реагування на вчинені злочини.

Колегія міністерства додатково розглянула питання про посилення боротьби із злочинністю в сфері кооперативного сектора, кредитно-банківської системи, зовнішньоекономічних структур і спільних підприємств. Вживаються конкретні заходи до припинення протиправного вивезення з республіки промислових товарів і продуктів харчування за кордон.

Нині ми діємо рішуче, щоб присікти діяльність рекетирів, грабіжників, вимагачів, шахраїв. Практика довела, що боротьбу з такими злочинцями найбільш успішно ведуть загони міліції особливого призначення (ЗМОП).

Хочу повторити, що тільки за скоординованих дій державних, правоохоронних органів, допомогою широких кіл громадськості, підтримки

...ться спокою

...кон «Про мі-
...аний, перш
...дення право-
...ності... рес-
...е ус... лен-
...я його норм
...суспільства.
...ми покладає-
...ю постанови
... УРСР, про
... мова. Згід-
... в найближчі
...но виділити
...втомобілі, ав-
...ли, вертольо-
...лів держав-
...тки тисяч за-
... комплектів
...елеапаратури,
...еціальних за-
...ьного захис-
...еріальна до-
... вкра... еоб-
... І ми вдячні
... республіки
...су. В свою
... внутрішніх
...і значно ак-
...ту у бороть-
...стю і право-
...а ділі забез-
...одей.
...о суспільство
...табільні за-
... наука і
...ті повинні
...тими зміна-
...аконодавстві.
...римінальний
...кої РСР бу-
...зміни з часу
...ня. В окре-
... вносились
... Все це ро-
...одом поси-
...з злочинніс-
...мало врахо-
... суворість
...коли сприяє
...людини. В
...ку склалося
...астою в на-
...о найбільш
...ство за всі
... влади, а
...аєте який.
... потребують
...ого, більш
...нального за-
...ою справою
... народні де-
... та практич-
...равоохорон-
...адії розроб-
... пакет про-
...тань право-
...ості, які бу-
...озгляд Вер-

Так, у Сумах виявлено злочинну групу працівників торгівлі, які за певну винагороду продали спекулянтам з Литви близько 4 тисяч пляшок горілки. Багато товарів зникає з наших прилавків для вивезення за кордон. У Керчі працівники міліції зупинили спробу вивезти в Грецію однією жителькою Сімферополя 14 піаніно, 10 холодильників, 343 комплекти сервізів, 7 тисяч метрів тканин та інших товарів на суму понад 250 тисяч карбованців. Зараз по цих та інших викритих нами численних подібних злочинах ведеться слідство, правопорушників чекає суворе покарання. Про них ми після судового розгляду повідомимо громадськість республіки.

Великі навантаження ляжуть на нас в умовах переходу до ринкової економіки. Ясно, що нам обов'язково доведеться активізувати захист економічних прав громадян, підприємств і держави, всіх видів власності, в тому числі і особистої, ліквідовувати правові перепони для пожвавлення господарської діяльності, становлення ринку.

Хочемо ми того чи ні, але багато хто захоче погріти руки на новаціях, і ми до цього готуємось заздалегідь. Виконанню поставлених завдань сприятимуть і Укази Президента СРСР «Про заходи по забезпеченню боротьби з економічним саботажем та іншими злочинами у сфері економіки» та «Про заходи по посиленню боротьби із найбільш небезпечними злочинами і їх організованими формами».

— **І все-таки, Василю Васильовичу, чи справимось ми коли-небудь із злочинністю? Чи в силі забезпечити спокій людям? Якщо так, то на чому тримається ваш оптимізм?**

— Повинен сказати, що останнім часом активізувалась робота органів внутрішніх справ. Вони почали виходити із стану стагнації, долати кризові тенденції. І хоча нас нерідко критикують, але усе ж таки за останній час міліція стала працювати інтенсивніше. Нами

шій роботі ще є. В першу чергу, підвищимо вимогливість і відповідальність працівників за стан правопорядку в республіці. Адже за нас цю роботу ніхто робити не буде. Хоча в цілому я хотів би сказати, що під час найважчих випробувань чесні працівники міліції завжди самовіддано виконували свій службовий обов'язок, уособлюючи кращі людські риси — вірність справі, безстрашність, готовність до самопожертви.

Саме так діяли, скажімо, працівники Болградського райвідділу міліції Одеської області майор Д. Іванов, сержант М. Касанов і старшина М. Фетов під час затримання озброєного автоматом дезертира, який захопив заложниками батька з двома малюками і мав намір вчинити розбійний напад на ощадкасу. В результаті чітко проведеної операції злочинець був знешкоджений, а заложники визволені. Усіх мілі-

но ліпшими. Все це, між іншим, передбачено в новому Законі УРСР «Про міліцію» і постанові Верховної Ради УРСР від 29 листопада 1990 року. Зокрема, зараз вирішується питання про підвищення заробітної плати працівників органів внутрішніх справ.

— **Скажіть, будь ласка, як нині діє міністерство, виконуючи постанову Верховної Ради УРСР від 29 листопада 1990 року?**

— Разом з іншими правоохоронними органами нами розроблені спільні конкретні заходи по виконанню вимог Верховної Ради щодо зміцнення законності і правопорядку в республіці. Положення постанови доведені до кожного працівника органів внутрішніх справ.

Завдання, які випливають з цієї постанови по оздоровленню оперативної обстановки, розглянуті на підсумкових засіданнях колегій УВС областей і Києва з участю

всього населення можна забезпечити правопорядок в усіх наших містах і селах. В таку реальність я вірю. Тому необхідно невідкладно створити єдиний фронт боротьби із злочинністю в кожній області, місті, районі, населеному пункті.

У цій винятково важливій справі не може бути байдужих. Це обов'язок всіх і кожного. Тон у цьому мають задавати Ради народних депутатів усіх рангів, постійні депутатські комісії з питань правопорядку, кожен депутат у своєму виборчому окрузі. А правоохоронні органи, звичайно, повинні і будуть діяти на високому професійному рівні, гідно виконувати покладені на них законом обов'язки.

Розмову вели
Борис ЛІЩИНА,
Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

20 серпня минулого року Рада Міністрів УРСР затвердила республіканську програму по боротьбі із злочинністю на 1990—1995 роки, а Верховна Рада Української РСР прийняла відому постанову «Про невідкладні заходи по зміцненню законності і правопорядку в республіці».

Сьогодні службу в міліції, як ніколи, треба зробити престижною.

Треба невідкладно створити єдиний фронт боротьби із злочинністю в кожній області, місті, районі.

Не тільки мистецькі цінності, але й саме поняття про культуру, за розпорядженням Гітлера, витравлювалося із свідомості нашого народу. Все, що могло бодай трохи прикрасити й осяяти життя підневільного трудівника, підпадало під заборону.

За роки окупації із східних областей, як називали фашисти Україну, штаб «Образотворче мистецтво» з відомства Розенберга переправив до Німеччини 29 великих партій вантажів, зокрема в 137 товарних вагонах 4100 ящиків із мистецькими творами.

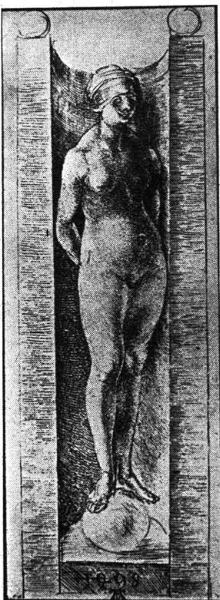

або Чому наші мистецькі цінності розкидані по світу

ОСЬ ПЕРЕД НАМИ ціла гора каталогів, з яких можна довідатися про мистецькі скарби, що зникли не тільки з Києва, Харкова, Львова, Алупки, але й з Одеси, Чернігова, Вінниці, Полтави, Луцька, Дніпропетровська, Сум, Умані... Тільки за приблизними підрахунками, це — 13 тисяч картин, 500 скульптур, 53 тисячі графічних аркушів, 70 тисяч предметів народно-декоративного і прикладного мистецтва. Де вони? В чиїх руках? Невже ніколи не повернуться до рідного краю?

Єгиптянин і еллін, італієць і француз, килимар зі Сходу й мозаїчист Київської Русі — кожен справжній митець, хоче він того чи ні, створює живий образ своєї доби. І ми, відвідуючи музеї, припадаємо до джерел високого мистецтва людства, п'ємо з невичерпної криниці рідного народу, освіжаємо розум і душу розкошами новітніх надбань. Відбери у нас цю непроминущу спадщину — і ми залишимося іванами без роду-племені, рабами печерного віку.

Коли в дні великого сонцестояння 1941 року фашисти бомбили Київ, їм, окрім загального жаху в місті, хотілося викликати ще й руйнування культурно-освітніх осередків. Разом із набоями, з літаків на голови киян падала й отрута з гітлерівського «Майн Кампф»: «Коли ми прагнемо створити нашу Велику імперію, то нам треба насамперед витіснити і знищити слов'янські народи — росіян, поляків, чехів, словаків, болгар, українців і білорусів».

Вже наприкінці 1942 року захоплений у полон біля Моздока доктор Ферстер письмово зізнався: «Мені відомо, що при штабі Альфреда Розенберга існують окремі команди для вилучення музейних і антикварних коштовностей в окупованих країнах Європи та східних областях. На чолі цих команд стоять цивільні досвідчені особи. Тільки-но війська захоплюють якесь велике місто, негайно туди прибувають начальники цих команд із фахівцями різних галузей. Вони оглядають музеї, картинні галереї, виставки, культурні та мистецькі заклади, визначають, у якому вони стані й забирають усе, що становить цінність...».

Але не тільки мистецькі цінності, але й саме поняття про культуру, за розпорядженням Гітлера, витравлювалося із свідомості нашого народу. Все, що могло бодай трохи прикрасити й осяяти життя підневільного трудівника, підпадало під заборону: картини, скульптури, килими, фарфор, етнографічні речі — все це мало бути конфісковане в приватних зібраннях і державних сховищах. За роки окупації із східних областей, як називали фашисти Україну, штаб «Образотворче мистецтво» з відомства Розенберга переправив до Німеччини 29 великих партій вантажів, зокрема в 137 товарних вагонах 4100 ящиків із мистецькими творами.

Картини, викрадені з українських музеїв, галерей та палаців, мали таке тавро:

«**Від:** головної робочої групи «Україна» окупаційного штабу рейхслейтера Розенберга; Київ.

Кому: Салезіан, монастир в Бужгайні під Мемінгеном у Швабії, пану Лентнеру.

Зміст: 7 більшовицьких картин з українського музею в Києві».

Цим тавром були позначені й ікони XI—XII століть, шедеври європейських майстрів, полотна живописців Росії та України, сучасні, «більшовицькі», твори та навіть врятовані від загибелі після варварського зруйнування Михайлівського монастиря його неоціненні мозаїки... Вони, на щастя, вернулися з далеких мандрів на своє музейне місце — до золотоверхої Софії.

Мов страж історії, перед нами постає у переблисках сяйва та невідцвітності своїх фарб мужній воїн зі списом «Дмитро Солунський». Щоправда, його прописали після війни в Третьяковській галереї, але від того він усе таки не став «нашим».

Зовсім втрачені сліди багатьох унікальних пам'яток давньоруського живопису XVI—XVIII століть. Ми недорахувалися в музейних каталогах іконографічних зображень: «Микола Мокрий», «Борис та Гліб», «Петро і Павло», тисяч картин та скульптур, навіть зразків українського національного вбрання та посуду.

Уявімо на мить сучасний музей, де товпиться біля експонатів люд, на обличчях — подив чи зачарування, співчуття чи неприйняття, усміх чи зажура... Та, мабуть, важко дібрати слова, щоб передати весь спектр людських переживань! А що б сталося, коли б у залах зненацька опорожніли багети... Осліпли б стіни, потьмарилися б вікна. Певне, у кожного ж стислося від болю серце.

Так було по війні у Львові...

У кабінеті мистецтв Державної бібліотеки імені Василя Стефаника Львівського філіалу Академії наук УРСР зникли малюнки Рембрандта і цілий альбом графічних творів Альбрехта Дюрера. Лишилася тільки порожня тека від шедеврів. Щоправда, недавно нам вдалося ознайомитися з фоторепродукціями цього альбому. На одному з аркушиків — автопортрет художника. Відкрите, мужнє, задумливе обличчя, ніби перед нами не митець далеких століть, а наш сучасник... Щоправда, він стис пучки для освячення себе хрестом.

Інші образи — переважно з біблійного пантеону. Але скільки в них життя і волі, краси й величі, материнської святості й прометеївського страждання!

За цими творами, які 1823 року заповів бібліотеці Оссолінських князь Генріх Любомирський із Пшеворська з тим, щоб «навічно в ній лишалися», — ще до війни почали полювати посіпаки-мистецтвознавці Гітлера. 1939 року тодішній директор Дрезденської галереї Ганс Йоссе писав Борману: «Хочу звернути вашу увагу на те, що до рук Рад... потрапив альбом малюнків Альбрехта Дюрера». І, ставши уповноваженим фюрера в справі поповнення його особистого музею в Лінці, він посилає до Львова директора Абба. Але той забарився — малюнки видатного майстра встиг забрати інший грабіжник, віденський «мистецтвознавець» Кай Мюльман, який працював під егідою другої особи рейху Германа Герінга...

Сліди неперевершеного зібрання надовго загубилися в хуртовині війни та повоєнного похолодання між Заходом і СРСР. Лише восени 1969 року місцезнаходження альбома Альбрехта Дюрера виявив кореспондент французького тижневика «Паріматч». А потім, у лютому наступного року, посилаючись на попереднє повідомлення, тижневик вмістив статтю «Твори А. Дюрера перебувають в нью-йоркському «Метрополітен-музеї».

І переповів історію викрадення.

...Після завершення війни американці захопили цей альбом і зберігали на своєму складі. Коли озвався один із нащадків дарувальника, що жив в еміграції, йому віддали колишню родинну реліквію. Але теперішній Любомирський мало знався на мистецтві та й заїдала князя матеріальна скрута. Отож, він узяв і продав на аукціоні в Швейцарії свій набуток. І хоча в заповіті пращура було вказано, що ці малюнки з бібліотеки «не можуть бути будь-ким вилучені, взяті з місця, перенесені, від неї відірвані й відокремлені», — все одно в Народному закладі «Оссолінеум» лежить на місці тільки стара тека, а весь альбом Альбрехта Дюрера належить нині музею «Метрополітен».

А ми, справжні спадкоємці мистецьких скарбів, можемо хіба що на репродукціях милуватися лукавим усміхом запнутої хусткою жінки, яка стоїть на кулі.

На рахунку грабіжників, які нібито брали твори «на експертизу», чимало крадіжок, що обернулися б музеям мільйонами. З картинної галереї у Львові вони позичили на вічне віддавання «Автопортрет» Рембрандта, «Портрет жінки» Яна Госсарта, «Краєвид з руїнами» Франческо Гварді, «Концерт» Гальса Дірка, «Портрет дівчини» Яна Матейка — і нема їм числа... Заглядали «експерти», щоб узяти «на зберігання» зброю до історичного музею, навіть на склад реквізиту оперного театру...

З долею «Мадонни» з альбому Альбрехта Дюрера перегукується історія мармурової скульптури на білому постаменті в Алупкінському парку. Вона збереглася лише на довоєнному знімку. А нині там стоїть чорна ваза...

Це немовби сумне нагадування про часи воєнного лихоліття в Алупкінському палаці-музеї. Сюди, в зону «В» Криму, яка простягалася від Алушти до Фороса, приїздив власною персоною доктор Розенберг, теоретик націонал-соціалізму. Художник-в'язень Іщенко намалював його у сутані середньовічного схоласта, який доводить, що «2+2=5»...

Напередодні захоплення фашистами Криму тут, у Воронцовському палаці, виставляли полотна з Російського музею в Ленінграді та із Сімферопольської картинної галереї. Твори були складені в 43 ящики й вивезені до Ялти в надії, що звідти їх легше буде переправити в безпечне місце. Але пароплав не прибув, і скарби довелося повертати в окуповану Алупку. Тут за експонати і взялася команда сімферопольського штабу Розенберга на чолі з ейнзатцфюрером Шмідтом.

Із 183 творів пересувної виставки з Ленінграда в музеї-палаці зберігся лише 31 експонат.

Порожні багети зяяли в залах Київського музею російського мистецтва. У Міністерстві культури УРСР зберігаються акти про вилучені звідти картини. Це — чорний мартиролог грабунку. У ньому прізвища Рокотова,

(Закінчення на 15-й стор.).

(Закінчення. Початок на 14-й стор.).

Боровиковського, Врубеля, Айвазовського, Куїнджі, Костанді... Всього — 1014 назв живописних творів. А скільки ікон, графічних робіт, етюдів, ескізів, альбомів! На жаль, вдалося відшукати серед трофеїв лише 35 експонатів — це переважно ікони XVII—XVIII століть, народні картини, портрети XVIII століття та низка творів Івана Селезньова.

Поспіль були пограбовані фонди Київського музею західного і східного мистецтва. «Інфанта» Веласкеса, яку дивом врятували від рук «фахівців» Розенберга, навіч спостерігала, коли щезали зі стін і запасників неперевершені шедеври XVI—XVII століть, доби Відродження. Часом «Інфанті» здавалося, що от-от настане і її черга, — тої вона не вирветься з липких обіймів завойовника...

Вона бачила, як виносили із залів «Танець навколо золотого теляти» Полідоро да Караваджо; «Чоловічий портрет» Ніколаса Мааса, «Мадонну із святими Андрієм і Маргаритою» Беніфаціо Веронезе, «Концерт» Яна Герпітса ван Борнхорста, «Астролога» Луки Джорджано; «Річку серед гір» Сальватора Роза; «Славу Богоматері» Пьєтра Каваліні (ще XIV століття!)...

Сліпнуть очі перед порожніми багетами!

Очі лукаво примруженої «Інфанти».

Шедеври, які красувалися поруч із нею, — безслідно пішли в небуття... Які тільки твори зберігаються за кордоном у приватних руках, продаються на міжнародних аукціонах!.. У розкішно виданих каталогах з образотворчого мистецтва можна побачити й наших знакомитих авторів. Хоча там їх одиниці... Тоді як украдено тисячі!

Микола ШУДРЯ,
Олег АРСІЄНКО.

Цими малюнками А. Дюрера, вивезеними фашистами з окупованого Львова, ми можемо зараз полюбуватись хіба що на фотографіях.

НА ЗНІМКАХ: «Автопортрет»; «Христос — Цар Світу»; «Оголена жінка з хусткою на голові, що стоїть на кулі».

Фоторепродукції Олександра КЛИМЕНКА.

Від редакції: Цією статтею ми започатковуємо рубрику «Сліпі багети». Започатковуємо не задля того, щоб додати ще кілька сльозливих мазків до портрета ошуканої України, не лише для того, щоб просто обнародувати ще кілька трагічних сторінок з її історії. Звертаємося насамперед до читачів газети, наших земляків, які мешкають за межами України, — до всіх, хто не втратив почуття справедливості та милосердя: хто має будь-які відомості про місцезнаходження шедеврів, вивезених із нашої республіки, повідомляйте редакцію. Давайте всім миром, громадою шукати наші національні скарби. Бо позбавити народ можливості бачити витвори розуму й духу своїх предків — це той же вандалізм. Лише спричинений набагато жорстокішими, ганебнішими методами!

Гостинець і манівці культури

МУЗИКАНТИ ДЛЯ... АНТУРАЖУ,

АБО КІЛЬКА МІРКУВАНЬ З ПРИВОДУ «ПІСЕННОГО ВЕРНІСАЖУ-91»

Останнім часом кількість різноманітних конкурсів, фестивалів, шоу-програм зросла. І було б прекрасно, якби організатори та режисери-постановники високопрофесійно і з фантазією підходили до виконання дорученої справи, шукали нові, оригінальні форми подачі.

На жаль, не вразив неординарністю і республіканський фестиваль сучасної української пісні «Пісенний вернісаж». Він проводився вп'яте і пройшов традиційно у повному розумінні цього слова. Не збагну, чому шаблонна назва залишається рік у рік незмінною? Може, організатори не знають, що «вернісаж» у перекладі з французької — «урочисте відкриття художньої виставки», а в дослівному — «лакування». Чи бояться змінити, бо говорять в кулуарах, що таку назву фестивалю дав сам міністр!

Та все ж таки нинішній фестиваль був кращим від усіх попередніх: не було явно слабких виконавців і творів, поліпшилася тематика і зміст пісень. Добре, що автори і співаки звернулися до історичного минулого нашого народу. Прикметними були пісні-балади: «До Тараса» Юрія Рибчинського і Олександра Осадчого у прекрасній інтерпретації народного артиста УРСР Василя Зінкевича, «Україночка» Андрія Демиденка і Геннадія Татарченка, проникливо проспівана заслуженою артисткою УРСР Оксаною Білозір та «Будуймо храм» Павла Дворського і Миколи Бакая у задушевному виконанні Інесси Братущик і Павла Дворського.

Припали до душі також виступи народних артистів УРСР Раїси Кириченко і Назарія Яремчука, заслужених артистів республіки Ніни Шестакової, Лілії Сандулеси, Любові Анісімової, Алли Кудлай, Віталія Білоножка, Віктора Шпортька, а також гостя фестивалю, ленінградського композитора Олександра Морозова і ще не відзначених почесними званнями Олега Марцинківського, Степана Гіги, Іво Бобула, Ірини Білик, Віталія Свирида.

Варто відзначити й танцювальні колективи, які барвисто, вдало доповнювали народними, бальними і естрадними танцями виступи співаків. Ще добре було підібране світлове оформлення. На жаль, не проводився популярний конкурс на «Приз глядацьких симпатій». Гадаю, переможницею стала б чарівна харків'янка Ніна Шестакова.

І все ж хочеться зосередити увагу на прорахунках, які організатори чомусь повторюють щороку. Невже не прагнуть вивести «Пісенний вернісаж» на рівень міжнародного фестивалю? А творчий потенціал у митців, безперечно, є. Варто лише позбутися організаційних недоліків.

Приємно, звичайно, що у глядацькому залі був аншлаг. Інтерес — закономірний: хто ж відмовиться від можливості зустрітися з багатьма улюбленими виконавцями?! Прикро, що не знайшлося місця для журналістів. Зате в службовому сімнадцятому ряду зручно вмостилися родичі та знайомі членів журі. Але я втішив себе тим, що маю нагоду поспілкуватися з авторами і виконавцями за кулісами.

Із задоволенням слухали ми «зірок» української естради, вже згадуваних, Василя Зінкевича, Лілію Сандулесу, Оксану Білозір, Аллу Кудлай, Павла Дворського... Але ж хотілося почути у їхньому виконанні не одну пісню. Та навіть коли глядачі тривалими оплесками не відпускали зі сцени своїх улюбленців, ті розводили руками. Мовляв, нічого не вдієш: регламент. Уявляєте, який настрій був у популярних співаків! Принизливе видовище, чи не так? А така вражаюча і для артистів, і для глядачів картина повторюється рік у рік...

Цікаво, чи підраховували організатори витрати на проїзд до Києва і назад, проживання в готелі, добові такої значної кількості артистів? А довелося оплачувати навіть тим, хто не пройшов генерально-репетиційне сито. Що, крім розчарувань, принесли такі вояжі молодим артистам? А вони ж бо сподівалися, що їх побачать, оцінять, підтримають... Та що вже там плекати надії молодим, коли за рампою «Вернісажу» залишилися навіть митці, котрі зробили багато для збереження і розвитку національної пісні. Читачам для довідки зазначу: більшість з них — кияни, отож, зайві кошти не довелося б витрачати. Відсторонення цих визнаних майстрів української пісні інакше як приниженням мистецької гідності (про суто людську вже й не кажу!) не назвеш. До речі, за кулісами я зустрів самобутнього автора і виконавця, заслуженого артиста УРСР Миколу Мозгового: він прийшов попрацювати над власними новими творами з Василем Зінкевичем...

Власне, нинішній «Пісенний вернісаж», як і минулорічні, залишив чимало знаків запитань. Марними були сподівання журналістів на прес-конференцію під час чи по закінченні фестивалю, що, до речі, практикується у всьому світі. Не почули бажаних коментарів і глядачі. Загадковою, наприклад, залишилася відсутність обіцяних у афішах Миколи Гнатюка, Ігоря Демаріна, Олександра Тищенка, а також гостя з Мінська — Ярослава Євдокимова.

Виснажливо було і співакам чекати своєї черги. І всі муки заради однієї пісні. Та й не зрозумілими для артистів були критерії добору пісень. Наприклад, Лілія Сандулеса і Алла Кудлай мали намір представити на розсуд глядачів твори яскравіші, колоритніші, котрі, на їхнє переконання, краще розкрили б вокальні й сценічні можливості. Та ба: їм «підказували», що співати! Взагалі, склалося враження, що «Пісенний вернісаж» був свого роду аукціоном-торгом композиторів (в тому числі й деяких членів журі) з виконавцями.

До речі, здивувало, що серед членів журі не було нікого з депутатів — членів комісії з культури і духовного відродження Верховної Ради України. Гадаю, саме її представник міг би бути найоб'єктивнішим головою журі фестивалю.

Погодьтеся, «Пісенний вернісаж» нагадував всесоюзний телеконкурс «Пісня року». Але, на жаль, гіршу копію. Бо там представлені справді кращі твори, які й у народі співають. Наше журі на свій смак відібрало насамперед авторів і виконавців, а потім — пісні. Сумнівність попереднього відбору викликає й той факт, що не прозвучали твори Ігоря Білозіра, Миколи Мозгового, Левка Дудківського, Тараса Петриненка, поета-пісняра Вадима Крищенка... Хіба не збіднило це мистецьку палітру національного фестивалю?! Зате окремі автори-кияни були представлені кількома творами. Без сумніву, добре і похвально, що їхня творча активність така висока, але ж фестиваль має статус республіканського. У цьому ж контексті й проблеми з виконавцями. Не вірю, що в багатьох областях немає достойних співаків. Просто-напросто їх треба було знайти, як це роблять організатори «Червоної рути». Мусив бути попередній, обласний чи регіональний відбір.

А, може, перевага віддавалася «майстрам» фонограмного мистецтва? Фонограми стали уже настільки звичними, що навіть одну-дві пісні не співають, а імітують. Хочеться запитати у виконавців: невже не соромно обдурювати людей, не поважати глядачів (і себе, зрозуміло)

потім отримувати платню, а як пощастить, то ще й призи?!

Чому ніхто з членів журі не зупинив цього мистецького неподобства? Де ж принциповість, чесність і професійна відповідальність? Хіба можна заплющувати очі на таке лжемистецтво? Цікаво, чим керувалися при оцінках члени журі, порівнюючи добре відшліфований «технічний» голос із «живим», закономірно, не позбавленим вад від хвилювання. На щастя, не кожен артист зраджує совісті заради вигоди...

Чи, може, варто проводити офіційний конкурс фонограмних співаків? Тільки попереджайте, що й робіть скидку в ціні квитка... І не треба буде возити для антуражу музикантів, бо їхні викрутаси і загравання з публікою з вимкненими електроінструментами не дають задуманого ефекту, навпаки, викликають відразу...

Хотілося визначитися і щодо призначення фестивалю: підсумки минулого року чи просто антологія? За логікою обов'язковою умовою мала бути б пісня, написана й проспівана протягом календарного року, оскільки фестиваль щорічний. Чи, може, боялися, що не вистачить нових творів? Марна пересторога...

На жаль, фестиваль не виявив яскравих молодих талантів. Назву лише киян Ірину Білик і Анатолія Матвійчука, Степана Гігу з Ужгорода і квартет «Зоряниця» з Рівненської області. Не густо, правда?

На закінчення ще одне зауваження. Добре, що нарешті господаркою «Вернісажу» стала українська пісня. Але боляче спостерігати, як відбувши номер, окремі артисти тут же, за кулісами, переходили на російську мову. І тоді мені не давала спокою думка: хіба такі співаки вболіватимуть за долю української пісні? Бо душу крає підробне, нещире... Тому й не однаково мені, яким буде наступний пісенний фестиваль...

Богдан БІЛЕЙЧУК.

НА ЗНІМКУ: співає Віталій **БІЛОНОЖКО.**

Фото Михайла ГОЛЯКА.

«Пісенний вернісаж» нагадував всесоюзний телеконкурс «Пісня року». Але, на жаль, гіршу копію. Бо там представлені справді кращі твори, які й у народі співають. Наше журі на свій смак відібрало насамперед авторів і виконавців, а потім — пісні. Сумнівність попереднього відбору викликає й той факт, що не прозвучали твори Ігоря Білозіра, Миколи Мозгового, Левка Дутківського, Тараса Петриненка, поета-пісняра Вадима Крищенка... Хіба не збіднило це мистецьку палітру національного фестивалю?!

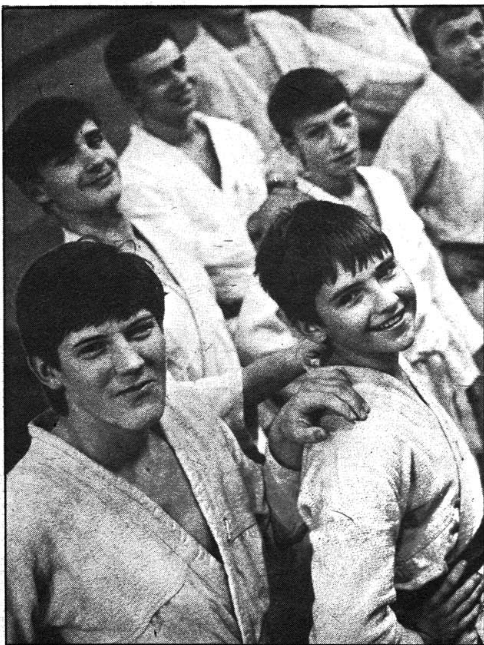

Усім добре відомо, що Іллічівськ — і місто-супутник Одеси, і південні морські ворота України. А мешкає в ньому багато молоді, яка мріє пов'язати своє життя з морем. А воно, як відомо, дружить із сильними, загартованими, мужніми.

Тому й не дивно, що з ранку і до вечора в Палаці спорту «Юність» та на стадіоні «Портовик» завжди людно: проходять тренування, змагання, турніри.

А повноправні господарі на цих спорудах дітлахи. Близько 450 хлопчиків та дівчаток відвідують спортклубівську комплексну ДЮСШ, де під керівництвом дев'яти тренерів вони займаються хто чим: дзю-до, футболом, спортивним і синхронним плаванням.

Окрім цих видів, які культивуються в спортшколі (за програмою) та спортклубі морського торговельного порту «Іллічівець» (ним керує колишній гандболіст С. Бризгалов), працює ще багато секцій. Справжнісінький тобі конвейєр здоров'я.

Текст і фото Миколи БОЧКА.

Іллічівськ Одеської області.

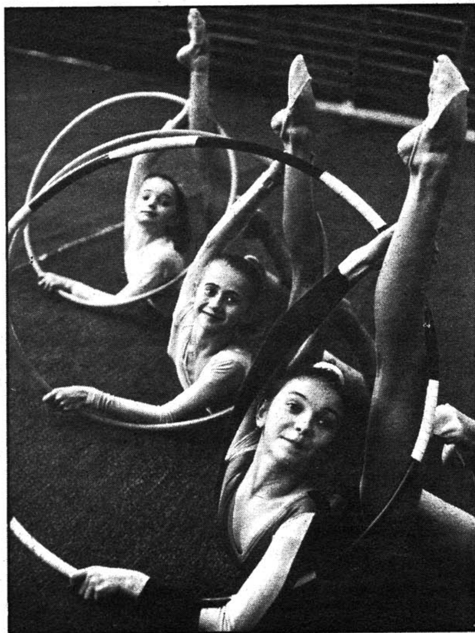

БІЛЯ САМОГО СИНЬОГО МОРЯ

Позивні футбольної весни

ГОТУЮТЬСЯ КЛУБИ І ЗБІРНА

Досить рано почала сезон збірна СРСР з футболу. У Глазго, на стадіоні «Альбрекс» (у присутності 30 тисяч глядачів) вона обіграла — 1:0 національну збірну Шотландії. Єдиний гол на 89-й хвилині з чудової передачі донеччанина Андрія Канчельскіса забив московський армієць Дмитро Кузнецов.

Нічого не скажеш, початок приємний. І результат, гадаю, задовольнив багатьох, і досить привабливою була гра, яку в такий ранній період продемонстрували радянські футболісти.

Збірна СРСР виступала в такому складі: Уваров, Чернишов, Кульков, Цвейба, Горлукович, Шалімов, Алейников, Канчельскіс, Юран (Коливанов), Мостовий (Д. Кузнецов), Добровольський.

* * *

Того ж дня, в Адлері, довелося місити багнюку й сніг двом українським клубам — київському «Динамо» і донецькому «Шахтарю», які провели між собою товариський матч. Перемогли гірники— 1:0. Вони грали практично в основному складі, діяли старанно і гостро. У них відзначився Кобозєв, який реалізував пенальті.

По одному тайму ворота киян захищали Жидков і Кутєпов. Тренери динамівців дали можливість пограти цілій групі молодих футболістів.

Віктор СТУГНА.

Лист до редакції

ТАК-ТО ВОНО ТАК...

Читаючи в «Голосі України» (№ 13 від 19 січня цього року) та «Советском спорте» (№ 13 від 18 січня цього року) «дуплетну» статтю О. Башкатова та В. Браницького «Хто і як готував бунт на кораблі», весь час згадував Шельменка-денщика з його невмирущим: «Так-то воно так, але трішечки не так...».

Почнемо із звинувачення: мовляв, дружини баскетболістів на чолі з головою міськради ВДФСТ профспілок (мова про мене) організували справжнісінький «переворот» у команді «Будівельник», та ще й з підступною метою — продавати баскетболістів за кордон оптом і вроздріб. Але ж які докази такої «мафіозної» версії?

А вони «серйозні»: довільні уривки з магнітофонних записів, протоколів, навіть чернеток, крім хіба що зустрічей та бесід із живими людьми — свідками й безпосередніми учасниками тих подій. Не згадується і про таку «дрібну» деталь, як збори баскетбольного клубу «Будівельник», які відбулися 8 лютого 1990 року за участю представників фізкультурно-спортивних організацій і трудового колективу БМТ № 1 (нині фірма «Київінвест»). Хто там виступав? Про що йшла мова?

Усе вищеназване — не якась таємниця за сімома замками — факти лежать на поверхні. І, якщо хтось захоче відшукати істину, зробити це зовсім не важко... Якщо, звісно, не застити очі подробицями з чернеток.

А наскільки влучним був «постріл» газет, стане відомо після виборів нового складу Федерації баскетболу СРСР та її президента. Саме такого висновку дійшла більшість баскетбольних фахівців, які були присутні на не зовсім вдало організованому засіданні Федерації баскетболу України, та ще й усі вони прочитали того дня інтерв'ю в газеті «Комсомольское знамя» з шанованим мною В. Я. Боженаром.

Саме тому дискусію на сторінках преси з авторами «сенсації» вважаю для себе закінченою. Бо щось у них постійно «не так» виходить...

З повагою

Володимир ЛАШКУЛ.

ВІД РЕДАКЦІЇ. Цього листа ми опублікували, поважаючи плюралізм думок.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник головного редактора Анатолій Горлов.

Чергові редактори — Володимир Олефіренко, Анатолій Краслянський.

Автор макета — Анатолій Мироничев.

Змінний секретар — Леонід Підлужний.

Випусковий — Леонід Клюско.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Тамара Баштанник, Наталія Власик, Людмила Морозова, Людмила Несена, Антоніна Сильверстова, Любов Станачич.

Верстальники: Тетяна Балюк, Алла Будникова, Марія Солодюк, Ольга Яценко, Анатолій Артеменко, Сергій Скаженюк.

Лінотипісти — Тетяна Мухіна, Наталія Позняк.

* * *

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна», 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 165.650.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 03160271.